

האמת

במשנתו של רבי אשר פריינד זיע"א

בסייעתא דשמיא, פרשת וילך שבת שזבה ויום הכיפורים תשע"ז, ויומא דהילולא רבה של מו"ד רבי אשר זיע"א, גיליון מס' 37

זשונות אנש

במשנת
בעל השפת אמת זיע"א

שבת שזבה

ז"ש ולא נאמר בו' אלקינו למעשה ידינו, שזה עיקר התשובה לשוב להתדבק בעיקר חיות אלקי שבו.

[תרל"ד, ד"ה כ"י]

ולכן צריך להיות מקודם בטל לגמרי, כרמיון תהו ובהו וחושך, אחר כך ויאמר אלקים יהי אור, כן בעל תשובה צריך לידע שאין לו מציאות וקיום רק מה שהשי"ת יתן לו.

[תרל"ה]

ויש ללמוד מזה ג"כ למי ששב בתשובה ע"י יראת חטא, שירא פן יכשילוהו היצ"ר שנית, נמצא ע"י החטא שב בתשובה, אין מספיקין בידו לחטוא ומצילין אותו מן החטא.

[תרל"ה, ד"ה איתא]

וברמב"ם עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לדבר הזה, ומהתמא לומר שאינו נק' תשובה עד שיעיד עליו דא"כ לא שבתת חיי, אכן המכונה הוא כי התשובה צריך להיות עד מדרגה זו, והיינו ביטול הבחירה לגמרי, כי בוודאי צדיקים זוכין בעבודתם עד שנקח מהם כמעט כל הבחירה, כיון שבחזרים בזה וזכרם שאדם רוצה לילך בו'... ועל תשובה זו אמרו שמביאה רפואה לעולם בביטול הבחירה לגמרי, וע"ז אמרו במקום שבע"ת עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי הצדיק לא עבר במקומות האלה ובע"ת מתקן כל הדרכים המקולקלים.

[תר"מ]

ז"ש כל אשר עשה היינו שהקב"ה צופה ומביט עד סוף כל הדורות וראה שבסוף יהי' מתוקן הכל, ובכח זה יש לכל בעל תשובה להתחזק ולומר קח טוב, הואיל והכל הי' צפוי לפניו ית' וראה שיש בזה ג"כ טוב הצפון, ולכן לעולם יש תקנה, רק שצריכים רחמים שיתגלה הדרך איך למצוא הטוב אחר החטא, וזה הבקשה שיוורנו דרך הטוב.

[תרמ"ד, ד"ה בפסוק]

יום כפור

כ"י יוחב"פ הוא הביטול אליו ית' לגמרי, כמ"ש חז"ל מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר כן הקב"ה מטהר את ישראל, ומינה מה טהרת המקוה כשנכנס כל קומה של האדם במים, כן צריך כל האדם להתבטל אליו ית'.

[תרמ"א]

שיח עבודה

מתוך שיעורו השבועי של מרן אדמו"ר מספינקא שליט"א

דרשו את ה' בהמצאו

לא ידע כיצד להגות אותה באה ללמד אותו שגם את האלף הוא בעצם לא יודע, ורק מכח הבורא הוא הצליח כן להגות את השאר, כשמוגיע האדם להבנה זו הרי אז הפך את מקרה זה מדין לרחמים.

כאשר אני נפגש עם הכסה, עם החשכות שלי, עם הערפל שלי, שם מתחיל פתאום האדם לשאול את עצמו, ומה עם הדברים שאני כן יכול? אז האדם פוגש את המלכות, בלי הכסה אין מלכות. הבעש"ט מסביר את זה במשל כשסוגרים עין אחת אז אני יכול לראות טוב יותר, ורחוק יותר. אותו דבר כאן ברגע שהרבש"ע סוגר לי נקודה אחת אז אני שם לב שגם מה שיש לי זה כלל לא שלי.

המעברים שיש לאדם זה לא בשביל שישבר אלא בכדי שיישבר את הגדלות שלו.

בלוחות הראשונות עשו בני"א את העגל בגלל שהם לא חיו את הסכנה שהם מסוגלים לעשות עגל, אבל בערב יום הכיפורים טרם לוחות שניות הם עמדו בתפילה והכירו שהם בסכנה שאם ניתן 'לק' אחד, אזי הם עלולים לחזור על כל מקרה העגל.

המחילה שאדם מוחל לשני, אפי' שהוא כאוב ממנו, ואעפ"כ הוא אינו לוקח א"ז לעצמו, שם דווקא מוחלין לו על כל עוונותיו.

אני חייב לראות את האפסיות שלי, זה שאני רק אומר, זה עוד לא נקרא לחיות עם זה, זה עדיין לא עבודה, אין אדם עומד על דבר הלכה אא"כ נכשל בה, ר' אשר היה אומר שאדם יכול ללמוד הלכות שבת וזה עלול לא להשפיע עליו לעומת זאת אם יעבור ח"ו בטעות פעם על הלכה ואז יקבל צעקה 'שאיבעס' שאז יזכור זאת.

הכשלות מלמד אותנו, הבעיה היא שהאדם אינו רוצה ללמוד מהכשלות, הוא מעדיף להכחיש ולא לחיות באפסיות שלו.

כשמאבדים את הקשר, אז נלחצים לקיר, יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואילו הקב"ה עוזרו אין יכול לו, אדם צריך כל הזמן לחפש את הקשר, להחזיק אותו שלא יפול זה הקב"ה נותן, אבל האדם צריך לרצות לראות אותו.

(פעלד ליל שיש ויך אור לח' תשע"ז)

"ואנכי הסתר אסתיר פני" את הפסוק הזה קוראים אנו בזמן של דרשו ה' בהמצאו, שזה אומר שהקב"ה נמצא ע"י וממתין לתשובתנו, ומאידך כתוב ש"אנכי אסתיר" וגו' א"כ נשאלת השאלה האם הקב"ה נמצא בזמן זה קרוב אלינו יותר או לא נמצא (והוא בבחינת הסתר)?

אלא שצריכים אנו לדעת כי בהסתר הכי גדול שאנו נמצאים בו, דווקא שם נמצא הגילוי הגדול ביותר.

הקב"ה הרי אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף רק מתי שהאדם אינו מבין, והוא לא משיג, אזי הוא חי באמונה אז הוא חי אחד עם הרבש"ע, ככל שהוא מבטל את עצמו, ככל שהוא לא קיים, ככל שהוא לא נמצא, אז הוא אחד עם הרבש"ע ומשם יתפרדו כל פועלי און, אבל אם חי שכחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה אז אומר לו הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור, בכל מקום שאני משיג שאני מבין, שם הקב"ה לא נמצא.

"ואנכי הסתר אסתיר פני" הכוונה היא שאין לך שום הבנה, אין לך שום השגה, אין לך במה להחזיק שם, זהו 'דרשו ה' בהמצאו' שם דווקא הוא נמצא, שם אתה יכול לפגוש את הבורא עולם.

'אנת חכים ולא בחכמה ידיעא, אנת מבין ולא בבניה ידיעא' היכן שיש חכמה, היכן שאתה מבין, שם הקב"ה לא נמצא.

"בכסה ליום חגיגו" מתי יכול להיות התגלות חדשה כשהו "בכסה" ו"משה ניגש אל הערפל" היכן שיש את החושך, שם נמצא האור הגדול ביותר.

'הסובל' ומעלים עין מסוררים' מתי יש את העבודה שלהעלים עין מתי שאדם מוכעים אותי, ואז אני צריך להעלים עין ואין ע"י אמונה. העבודה של האדם היא שבדקות הקשות ייתן אמונה, והיכן שיש אמונה שם אני נמצא, ואז אומר הבעש"ט שמוחלין לו על כל עוונותיו.

הפרי הארץ הולך עם מהלך שרשע זה אחד שלא נותן קשר בורא וזה יעזוב רשע 'דרכו' שחושב שיש לו איזו שהיא שליטה על הדבר.

מדוע אדם נשבר?, אדם נשבר מכח שהוא דיבר אלף מילים ופתאום מילה אחת הוא לא יודע להגיד אז הוא נשבר כי אני יכול או לא יכול, אבל ההפוך הוא הנכון כי המילה שהוא

גיליון מורחב לזכר נשמת

מו"ד רבי אשר

בו רבי אריה מרדכי

נלב"ע מוצאי יום הכיפורים תשס"ד

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

על אחריות והפקרות

רבים מכירים את הנטייה, לברוח ממקום למקום וממצב למצב. בתפילת שחרית של שבת, חושבים על הקידוש והקוגל המתוק. ועל זו הדרך, אינספור בריחות. בורחים מן הבית, לשיעור ובשיעור חושבים על הבית. מדוע בורחים? כי לא מתחברים למקום ולמצב. ומדוע לא מתחברים? כי לא מרגישים סיפוק. אותה תפילה כמו בשבת שעברה. בורחים ממקום למקום, כי לא מרגישים בנוח: יש לחצים חברתיים, או פיסיים, צריך לכבד כללי התנהגות ויש אחריות. ואנחנו מפונקים ומחפשים נוחות. להתחבר, פרושו, להתעקש, להישאר במקום ובמצב. לא לברוח ולהאמין שה' שם אותנו כאן, ודווקא מכאן נמצא את הקשר עם ה'. כמו שמרע"ה מצא את ה' דווקא בסנה הקוצני הבוהק, בסבל. לכן רבי אשר התרחק והורה להתרחק מפינוקים. כאשר נכד שלו רצה להבריא ממנו יתושים, אמר לו, "וינגער מאן, צריך לסבול קצת בחיים...". ההשלכות השליליות של הפינוק, הן: העמדת האדם במרכז ובריחה מאחריות. רבי אשר הדריך, לקחת אחריות על עצמנו. אחד הפינוקים המצוי ביותר הוא סיפוק המסכנות. סיפוק זה משחרר אדם מאחריות: כולם אשמים והוא קורבן מסכן. זוהי הפקרות.

אחריות אישית מתבטאת בתחומים רבים: כאשר אדם מתעצל להרים מטבע, שרק הוא הבחין בה, זוהי הפקרות. זהו פגם בהשגחה פרטית: ה' זימן לך מטבע, רק אתה ראית אותה. צדיקים "ממונם חביב עליהם כגופם", כי אחרת, זהו פגם באמונה: כאילו משהו מיותר בעולמם. כאשר אדם מתעצל להרים קליפת בננה ולהשליכה לאשפה, זוהי בריחה מאחריות: למה דווקא אני? סילוק כוסות דביקים מעל שולחנות בית המדרש, גם הוא עניין של אחריות אישית. רבי אשר התקומם מאד נגד תופעות אלו.

רבי אשר לימד אותנו לא לברוח מאחריות. כ"א יכול להכיר, ממאורעות חיו, את רגעי הבחירה, בין הפקרות ללקיחת אחריות. לקיחת אחריות כרוכה בהתמודדות עצמית מול נטיות הטבע שלנו. הפקרות – השלכת האחריות על הזולת וזה, כמובן, יותר קל. הקב"ה מתכנן לכל אחד, "סדנת אחריות" אישית, במציאות חיו. והזירה העיקרית, בבית בחוג המשפחה.

בתחילת דרכי בחבורה, סיפרו לי חברים, שמספר שבועות לפני הצטרפותי, הם היו עמו באחד מקברי הצדיקים והוא הכריז, "חברים, נגמרו הפינוקים תתחילו לעבוד". ואמנם מאז לא היו, כמעט, שיחות נפש פרטיות. הוא דיבר לפני כל החבורה.

רבי אשר התנגד בכל תוקף, לכל ניסיון, להכתיר אותו כרבי לחסידים. כנראה, כדי להרחיק אותנו מפינוקים ולחנך לאחריות עצמית. תכלית עבודתנו היא, הכרת תלותנו ברחמי ה' בכל רגע. האחריות העצמית, הנדרשת לעבודה זו, היא, הכרת "סכנת שכחת יסוד האיין". כי רק מהכרת "יסוד האיין", אפשר להכיר את הרחמים. גם צדיקים חששו, לסמוך, על "שטר ביטוח" של ה', שמא יאבדו את קשר הרחמים עם ה'. כך מסביר "פרי הארץ" פר' וישלח, ממה נתיירא יעקב אע"ה, שמא תגרום גסות לבו, שיבטח בהבטחה "ושמרתין", ויתרחק מאתו יתברך. "הצדיקים סללו לנו דרך", היה רבי אשר אומר, ומאתנו נדרש ללכת בה. מכיוון ש"מבשרי אחזה אלק", צריך כ"א לעשות את עבודתו, עפ"י כליו.

הוא בחר במסגרת של "חבורה". אחרי תפילת ליל יו"כ היו חברים יושבים עמו במרפסת ביתו. זכורה לי פעם אחת, כאשר תוך כדי דיבור, הפנה ראשו לאחור ואמר לאחד החברים, "מה אתה מספר, שאתה חסיד של רבי אשר. קבלתם דרך, תעבדו".

כשם שלא עשה מעצמו מציאות, כולו היה מבוטל אל הבורא. כך לא נתן שיעשו ממנו מציאות. כאשר בקש ממנו מן דהו ברכה, היה אומר, "מדוע שאני אברך אותך? ברך אתה אותי". במאמר מוסגר, הכהן מברך, כיון שהוא מצווה לכך ע"י הבורא ית"ש. סיפר לי חבר, שהיה כאוב, כיון שראה, שרבי אשר מברך אחרים שיזכו לבן זכר, והוא, כאילו, נשכח. רבי אשר הבחין בכך ואמר לו, "אם אתה חושב, שאני מברך, כי אז טעית בכתובת. מה שה' שם בפי, אני אומר". הוא הפנה אותנו אל מקור הברכות.

לעיתים, כאשר בקר אותו, אדם מכובד, הוא השיל מעליו כל סממן של חשיבות. יש שישב עמו ופצח גרעינים, ובלבד שלא לתת דריסת רגל לגאוה.

במוצאי יו"כ תשס"ד נקראו כל החברים להתכנס ב"דן בן יעקב" לומר תהלים. בשעה עשרה לעשר כנס משהו והודיע להפסיק לומר תהלים. דממה השתררה. קטעי התייפחויות נשמעו. אך הדממה הייתה חזקה מן הכל.

נשמתו עלתה לגני מרומים במוצאי יום החותם הגדול, אך הדרך שהנחיל לנו ולבאים אחרינו, חיה וממשיכה.

רבי אשר היה אומר: עבודת יוה"כ – שיגיע אדם לבחינת "גולם" היינו לבחינת "וחטאת" נגדי תמיד, שמודה על חטאיו ואז מגיע ל"מכל חטאתיכם לפני ה'".

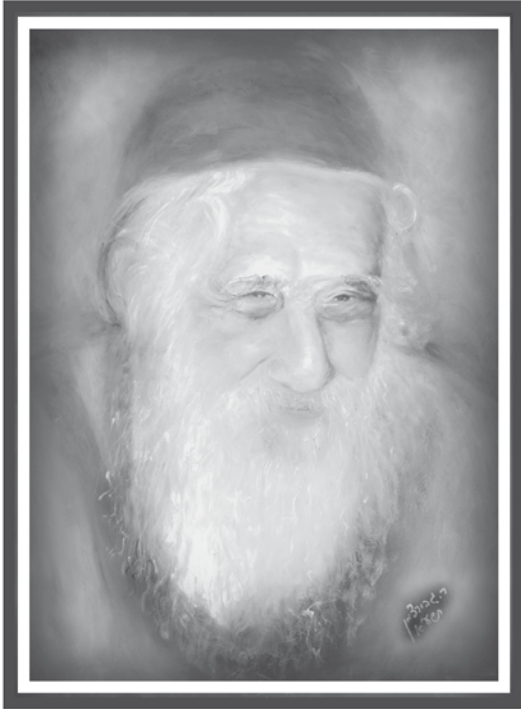
וילך

לא ירפך ולא יעזבך (לא 1) ברש"י: "לא יתן לך רפיון להיות נעזב ממנו". ויש להבין מדוע שהקב"ה יתן רפיון? אלא שהקב"ה מנסה את האדם ומביא לו קשיים, אבל לא כדי שיהיה נעזב, אלא שירוץ אל הקב"ה. וחשבתי לרמז בזה שהמילה 'ירפך' אם נוסיף לה א' יהיה 'ירפאך' לרמז שדווקא הרפיון הזה אם אני מכיר שזה גם כן מהבורא והוא קורא לי בזה ורוצה שאצטק אליו כמו שר' אשר אומר באחת השיחות משל לאמא שרוצה לראות כמה הבן רוצה אותה אז היא מרחיקה אותו ממנה ויש לה תענוג כשרואה שהילד רץ אליה וקורא לה וכן צריך לדעת שכל הניסיונות זה מהשם ואם נזכור את הא' רמז להשם שהוא בתוך הדברים אז נהיה מהרפיון רפואה.

כי אתה תבוא את העם הזה (לא 1) וברש"י וז"ל "משה אמר ליהושע זקנים שבדור יהיו עמך הכל לפי דעתן ועצתן, אבל הקב"ה אמר ליהושע כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם, תביא על כרחם הכל תלוי בר, טול מקל והך על קודקודן, דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור" עכ"ל. וצריך להבין מה אמר משה ומה אמר הקב"ה וכי הם חולקים האחד על השני ח"ו. ונראה לומר שמשה אמר ליהושע שידע שהמנהיג תלוי בדור, ואם הדור נופל גם הוא צריך לרדת איתם, כמו שהקב"ה אמר למשה בחטא העגל "לך רד כי שיחת עמך", זה הכוונה לפי דעתן ועצתן. והקב"ה אמר לו 'דבר אחד לדור' שהוא חייב להנהיג ולהביא אותם אל הקדושה אפי' בעל כרחם, והם שני יסודות שצריך המנהיג לידע.

ואפשר להוסיף שזה הדרכה לאדם, כל אחד עם עצמו שלא ישבר מהנפילה, אלא שדרך הנפילה יכיר אתמציאותו, ולא יתנתק מהנפילה לומר שזה רק מקרה של נפילה, אלא שהנפילה תביא אותו לחיות עם הסכנה, לראות את האין שלו, אבל יחד עם זה הוא צריך להלחם בכל הכח, כמו שר' אשר מתבטא באחת השיחות על מאמר חז"ל 'שנשיכתם נשיכת שועל' שהצדיק בעבודתו נושך את עצמו כמו שועל (ער צוביסט ז"ל א"ז וי"א שועל צובייסט), ואז הקב"ה עוזר לו כמו שנאמר שם בסוף הפסוק "ואנוכי אהיה עמך לא ארפך ולא אעזבך" וברש"י לא יתן לך רפיון להיות נעזב ממנו. וצריך להבין וכי הקב"ה רוצה להפיל מישהו, אלא הכוונה שהקב"ה נותן נפילה לאדם שיכיר את מציאותו, אלא שהקב"ה מבטיח שישמור עליו שלא יהיה נעזב על ידי זה אלא להיפך יתחזק.

רבי אשר ב"ר אריה מרדכי פריינד זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נולד בירושלים העתיקה, ביום: כ"ה אלול, שנת: תר"ע לאביו רבי אריה מרדכי פריינד מחשובי חסידי קרלין (בן רבי שאול יצחק פריינד, חתן רבי אריה מרדכי רבינוביץ, בן רבי יהושע אשר רבינוביץ מפוריטוב, בן רבי יעקב יצחק היהודי הקדוש מפשיסחא), ולאמו מרת חיה רבקה דבורה מצאצאיה של רבי אהרן הגדול מקרלין, היה נכד הצדיקים: רבי אהרן הגדול מקרלין, רבי אשר מסטולין, הנועם אלימלך, המגיד מקוזניץ, רבי צבי הירש מזידיטשוב, דודר חמישי ליהודי הקדוש מפשיסחא זכר צדיקים לברכה. (ושמו נקרא ע"ש רבי אשר מסטולין). נישא למרת צביה ע"ה, בתו של הרב אברהם שטרנברג, מרבני צפת.

רבי אשר היה בעל נפש סוערת ומבקשת, היה עילוי פיקח עצום ובעל מחשבה מעמיקה, לב טוב ורוחם לכל יהודי. סביביו התאספו טובי הכוחות של מבקשי ה', דיבוריו המיוחדים בשדות מעומק ליבו פתחו את הלבבות לאמונה ועבודת ה', אלפי שיחות נשא במרוצת השנים לפני תלמידיו, מעולם לא נזקק לפתוח ספר לפניו או במהלך דיבורו הקולח, הוא ציטט פסוקים, מדרשים, גמרות ורעיונות חסידיים עמוקים, שהיו טבועים בדמו, כחלק מנשמתו, הוא דרש להבין שאין עוד מלבדו, ויש רק מציאות הבורא בלבד, והאדם הוא רק צינור דרכו עוברים דברי התורה מהבורא, בלי עזר הבורא אינו יכול לעמוד נגד יצרו, וכל מה שמצליח האדם לעשות טוב הוא רק מחסדי הבורא שזיכה את נשמתו, לגאווה לא היה שום מקום אצלו. גם היום אפשר לשמוע

בקלטות את זעקותיו מעומק ליבו, שאינם משאירות את השומע אדיש. בימי חורפו קבע רבי אשר תלמודו עם ש"ב הגאון רבי בנימין רבינוביץ זצ"ל בבית הכנסת "תפארת ישראל" בעיר העתיקה, יחד למדו את רוב מסכתות הש"ס. במשך השנים נודע רבי אשר כאיש האשכולות, איש אמת ואמונה, עובד ה' נפלא בהצנע לכת, ותל תלפיות, שפנו אליו בכל יום מאות אנשים, וקיבלו ממנו הדרכה בענייני עבודת ה' אמונה צרופה ודבקות בבטחון בה', עצות במסחר ורפואה שידוכים ושלוש בית וכי"ב, והמשיך חסידים וישועות גדולות לכלל ולפרט. הוא קירב את לבם של ישראל לאבינו שבשמים, קרובים ורחוקים, מכל שבטי ישראל, לימד את כל מי שבא במחיצתו לחיות בקשר מתמיד עם בורא עולם שאין עוד מלבדו, ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו. היה עמוד חסד אדיר ממדים בירושלים ומחוצה לה במשך עשרות שנים (מוסדות יד עזרה, אולמות לחתונות בזול, צרכניות בזול, בית החלמה לילולות בזול, דירות להשכרה בזול, ועוד). והיה איש מופת בעל עינים פקוחות, פשטן ועניו אמיתי, את כל מעשיו הטובים וחכמתו ייחס רק לבורא עולם שזיכהו בכל, (כי אילמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו), ועשה כל מיני פעולות לקירוב הגאולה השלימה, נפטר ביום: י"א תשרי (מוצאי יום הכיפורים), שנת תשס"ד בגיל תשעים ושלוש שנים, ומנוחתו כבוד בבית החיים "הר המנוחות" (בחלקת הר תמיר) שבירושלים עיה"ק תובב"א, ("הר תמיר" נמצא בכניסה להר המנוחות, פניה ראשונה ימינה להמשיך ישר במעלה הכביש עד לחלקת החסידים שבצד ימין (גוש ט"ו חלקות א - ה), האוהל במרכז החלקה).

תכלית האדם מתוך צוואתו של רבי אשר זיע"א

כי נתגלה לו האמונה אשר מפרנסתו ומחיה אותו בכל נשימה ונשימה מכח החיות של מי שאמר והיה העולם. כך

זיכה דרך עבודתו להכיר את בוראו ולהתדבק בו, ואז ינצל מן הגאווה הטבעית שאורבת לאדם בשעת הארת ההצלחה, וגם לא יתיימש בשעת הכשלון, ולא יאשים לא את עצמו ולא את זולתו, מתוך הכנעה ליסוד האין שלו, ולא יתלה סרחונו באחרים בעת תקלה.

האדם הנלבב, המבקש לעלות בסולם העולה בית א-ל, מכיר היטב את פגמיו וחי אותם, ומאחר שרבים המה, הפחד שוברו, שמא אדם מזיק הוא ובמה יינצל? ואם אדם מתחזק נגד הייאוש, אז נקרע לו חלון רקיע לראות שנתבצר לו האחיזה והחיות ממקור החיים ונושם ממנו ומחייהו, מנענע אבריו ומחדד חושיו בכל נשימה ונשימה אבל גם אז הוא נשאר בבחינת "חטאתי נגדי תמיד", אינו יכול לעזוב את יראתו פן ישכח את יסוד התווה ובוהו של עצמו, ומכאן מתחדשת אמונתו, כי "חדשים לבקרים רבה אמונתך".

כי רק מתוך רוב כשלונותיו ימצא האדם את יסוד חייו, שהיא אמונתו, בבחינת "ואמונתך בלילות", כי הוא א-ל מסתתר, ורצונו הוא שנודה על האמת בלי שום בושה, אף שזה מר מאד, וטבע האדם קשה מאד להודות על זה, וצריכים הרבה מסירות נפש לזכות לכך, ואז הוא זוכה למידת האין, "והחכמה מאין תמצא". וכו'. עכ"ל.

וזה לשונו בענין האמונה מתוך צוואתו: תכלית האדם שנברא בצלם אלוהים, שימצא בעצמו מטרות חיו, היינו: להגיע להכרה שביסוד חיו מצויות סיבות שונות המחיות ומחזיקות אותו, ובלעדיהם הוא אינו יכול להתקיים אפילו נשימה אחת, ומה הן הסיבות? התשובה היא שמעצם תולדתו, טבעו ועובי חומר, כמעט ונבצר ממנו למצוא הסיבות, אלא על ידי ההכנעה האמיתית והמוחלטת להודות על האמת שמתוך יסוד האין שלו, הוא לא מסוגל לעזור לעצמו, ואחרי הכרתו את זה, לא יתבייש בכך כלל, כי כך נולד, וכך גם חייו, כי הבריאה נבראה במצב של תווה ובוהו, ככתוב (בראשית א ב) והארץ היתה תווה ובוהו, ועיקר עבודת האדם שגם הוא יגיע למצב של תווה ובוהו של עצמו מתוך כשלונותיו, שזהו כל תכליתו, ומתוך כך יכיר את בוראו וקונו, שאין לו שום אחיזה בחייו, ורק רצונו של בוראו הוא המחיהו ומנשמו בכל נשימה ונשימה, ככתוב (תהילים ק) "כל הנשמה תהלה לך-ה'".

ויזכה לכל זה, על ידי הכנעתו מכל יסוד חייו, שלא יבקש לחפות על דרכו רבת החתחתים, ולא יעלים עיניו מכשלונות חייו, לא יתבייש בהם, ולא יתיימש מהם, כי אם אמנם כשל כח הסבל והסכנה אורבת לו מכל עבר, לא יפחד כלל! "כי גם שם ידך תנחני",

ירושלים מנ"א תשל"ו

לכבוד...
ניו יורק

שלום רב,

את מכתבך קבלתי עיינתי בו היטב ובתשומת לב הראויה והנני להשיב לך על בקשתך ורצונך הכנה לדעת חובת האדם בעולמו ואיך יתגבר על כל מכשוליו לדעת מהם את ה' כמאמר דע את אלוקי אביך.

בורא העולמות שברא אותנו

נעלם הוא מאתנו ואין לו דמיון כלל, נשאלת איפוא השאלה א"כ איך ביכולת אדם שהוא מגושם מעצם טבעו קרוץ גוש וחומר למצוא אותו ולהדבק בו כאשר צוינו.

אך, האדם נברא

מיסודו 'אין' נטול כל אחיזה שיוכל לומר עליה שהיא שלו, ומכוחותיו הוא או אפילו יש לו חלק בדבר הזה, וכל כך למה? מדוע בעצם נברא ביסוד אפסי כל כך, כדי שהאדם הנוטה מטבעו לגדלות ושואף לעצמאות ולהיות המקור הבלעדי של כל כוחותיו ופעולותיו, יבוא להכיר מריקותו ומכיטלונותיו את בוראו המחיהו ומחזיקו בחשכות נפילותיו, כדוגמת התינוק בן יומו שאינו מסוגל להניע אבר או לעשות מעשה קטן כל שהוא ורק אמו מחיה אותו על כל צעד ושעל, כך ממש היא מציאות האדם וחולשתו ותלותו בבורא עולם, שהוא אמו כמאמר דוד המלך ע"ה כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי, ייחס דביקותו בבורא עולם כדבקות התינוק באמו שזה הדוגמה והסמל לדביקות האמיתית בבורא ית"ש.

אך

בניגוד לתינוק הדבוק באמו ללא סייג מחמת חולשתו מרגיש את אמו הצריך לה, ניטעה באדם בחירה – כוחותיו וחכמתו המטעות אותו לייחס את פעולותיו כאילו כוחו הם, וזה מונע ממנו הדביקות האמתית והשלמה בבורא עולם כדוגמת דביקות התינוק עם אמו וזה הבחירה שלו להכיר בבורא הרוצה פרסומו דווקא ע"י הבחירה שהוא נתן לאדם, מעורר אותו בכל מיני כאבים וסיבות שונות להכיר את מציאותו יסוד האין ע"י המכשולים שהוא עצמו מביא לו וע"י רפיונו ואין אנו לעמוד נגד טבעו למרות החכמה שלו מזה הוא לומד לדעת שהוא כתינוק ממש וכל קיומו ע"י האמא של העולם.

וכשאדם

חפץ להגיע לדביקות זו נכונה לו מלחמה גדולה להתאמץ נגד המחשבות והדמיונות שלו, לעמוד איתן כחיל נאמן על

משמרתו לא להתיאש רק לבקש בעקשנות מהבורא כמו שבקש דוד המלך ע"ה "הצילני מרודפי כי אמצו ממני" (תהלים קמב ז) או אז הוא מוצא ע"י האמונה מעצם המשך חיותו בתוך החשכות הגדולה שלו, קיים אצלו מציאות המובדלת ממנו ושאינו הוא וזה מחזק אותו ונותן לו כוחות לחיות את חייו, ככה מצאו הגדולים של עם ישראל את דרכם לה'.

אך

השטן אינו טומן ידיו בצלחת והוא מגביר כוחו ומונע בכל הדרכים מהאדם להגיע למחוז

חפצו למצוא את בוראו ובזמנים הקשים שלו פוקדו יאוש ועצבות ובמקום להתגבר נגד הדמיונות שעליהם אמר דוד המלך ע"ה "דמיונו כאריה יכסוף לטרוף" הרי הוא מתחזק במתיקות עצבותו בעקשנות ומסכנות לעטוף בהם את יסוריו הנוראים ולהביא אותו עד לפאתי בית חולי נפש העיקר שלא יחונן בשכלו אשר חנן ה' אותו להכיר את מסגר נפשו ולבקש לה' הוציאה ממסגר נפשי – הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי,

ולזה הגיע דוד המלך ע"ה מתוקף יסוריו המרובים ומכאוביו העמוקים שרק העקשנות התקיפה להתעצם בתפלה כל היום ימצא שם בעומק יסוריו את אור ה' המאיר חשכי לבבו וטוב לו, וכמאמר הכתוב "לולא ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי" שלולא עזרת ה' אך כפסע בינו ובין המוות ורק אז תכון הדביקות האמיתית לה' כשהוא בשפל המדרגה אין אונים ובכל זאת מתחזק והולך הרי שכוח אחר מכוחו חי בתוכו והוא הנותן לו כל הכוחות ואז הוא חי ממש כתינוק

עם אמו כך הוא חי עם הקב"ה באמונה כי מיסוריו ראה פנים מול פניו שה' אתו, מעצם המשך חיותו בעולם ואחיזתו גם בשיא היסורים שנפשו יודעת האמת שאין זה מיכולתו לא להשבר במצבים כאלו וא"כ יש בו כח עליון שהוא הבורא והוא המחיה אותו, ודווקא מעכירות הגוף אפשר למצוא את עומק וזכות הדביקות האמיתית בה'.

אני

מקווה שדברי היוצאים מן הלב יכנסו ללבך ותקבל אותם להתבונן בהם לשמור ולעשות ולקיים כי אז קרובה ישועתך לבוא, כי יודע אני היטב יסוריך ומכאוביך הקשים, אבל כשתתגבר ולא תתיאש לצאת למלחמה נגד אויבך ולחפש ולמצוא את יסוד האין' אז לבטח יהיה ה' משענתך כגדולי העולם בכל דור ודור ויהי ה' עמך.

דברים שכתבם ר' אשר זיע"א

בצוק העיתים מנחם אב תשל"ה

העיקר - האמונה הפשוטה ועקשנות לא להיות נשבר

ברגעים שנופל עליך עצבות, באותו הנשימה שהשי"ת מגלה עצמו עליך שתחיה אותו בצערו על בניו שהם חיים בשנאת חנם ובכל הדרכים הרעים המפריעים את התקשרותו אלינו, והוא מביא עליך התעוררות של כאביו להשתתף בצערו שיהיה לו מקום בעולם העשיה שמשם נובע חיות כל העולמות, וכשאין לו חלק למטה אין לנו כוחות יניקה מלמעלה וכל המעיינות נסתמים, ובגלל שהוא מרחם על בריותיו הוא גורם צער וכאב שיצטעקו אליו שיעורר רחמיו על עמו ויגאל אותנו בקרוב.

ובמקום לצעוק מעומק לבנו שיהיה סוף לצרותינו ונתאפק

על כאבנו ויסורינו שהם יסורי אהבה, גורמים אנחנו שמכניסים את עצמנו לעצבות ונדבקים ליצר שהוא היפך הקדושה, וזה בגלל המינימום שנכניעים אליו שמעניק אותנו במסכנות ומפקירים אנחנו את כל חיינו בלי חשבון הנפש שמדרדרים עד אין סוף ובגלל הסיפוק המלא של השטן מאותו הנשימה מקשיחים את לבנו ומפקירים את נפשנו ואורך ימינו ומאבדים שני עולמנו בזה ובבא.

על כן צריכים להיות תמיד על המשמר ולא לשכוח אף

נשימה מדביקות בורא בכל מקום שאנו נמצאים ולצעוק אליו עד שירחם עלינו ויוציאו לאור גדול ואפילו בעמקי עמקים הוא שומע את קולנו (כי אתה שומע תפילת כל פה).

היתה לו, לרבי אשר, התחברות לאותם שאין בהם טעם ואין בהם ריח. היה לו קשר איתם. היאך? לפי שהוא למד מעצמו (פי' מהכרת עצמו) שאף הוא אין בו טעם ואין בו ריח.

היו לו, מדרגות גבוהות ונעלות. אחת מהן, שהיה בכוחו להרגיש את זולתו אף ממרחק רב מאד. סיפרו לי אנשים שהעידו על עצמם שכך אירע להם איתו.

אשה אחת, בעלה היה רגזן וצעקן תמיד, ולא היתה מסוגלת לסבול את רגזנותו. ביקשה האשה להתגרש ממנו. החליטו האיש ואשתו להיוועץ תחילה ברבי אשר זיע"א, בני הזוג התגוררו בחוץ-לארץ, והוחלט שיגיעו ארצה ואת אשר יורה להם הצדיק, יעשו. בבואם, הורה רבי אשר לבעל שיקבל על עצמו שלא להתרגז ולא לצעוק עוד, והאיש הבטיח שהוא מקבל על עצמו. שב השלום לשרור בביתם, וכך חלפו כמה חדשים, שכח האיש את הקבלה שקיבל על עצמו, ושוב התרגז וצעק. במהלך צעקותיו, נשמע צלצול הטלפון. הרים האיש את השפופרת, ושאל מי הוא זה. לתדהמתו, שמע את קולו של רבי אשר זיע"א. שאל אותו רבי אשר: מדוע אתה צועק? הלא קיבלת על עצמך שלא לצעוק עוד! נתיירא האיש ונבהל: יושב לו הצדיק בירושלים, ויודע את דבר צעקותיו והתרגזותיו בחוץ לארץ? והיה לפלא... הבטיח האיש לרבי אשר שיותר לא יצעק.

מעשה דומה סיפר גם הרה"ח רבי מרדכי גוטרמן זכרוננו לברכה, שהתגורר בשכנות לרבי אשר זיע"א. שכל אימת שהיתה לו התרגזות (היה זה בשל סיבה מוצדקת), היה רבי אשר בא אליו, תופסו בידו ואומר לו: מוט'ל, עצור בעצמך, והירגע!

אחד מאנשיו של רבי אשר זיע"א, היה חשוך בנים, ל"ע. רבי אשר היה בא אליו, לביתו אשר בנחלאות, לעודד ולחזק את לבו השבור והממורמר. פעם, ישב אותו האיש שבור ומר-לב, וחשב בלבו: רבי אשר אינו עוזר לי, אינני רואה ממנו שום ישועה! וכדו'. לפתע נשמע צלצול הטלפון, וקולו של רבי אשר מעבר לקו: הפסק לחשוב מחשבות של שטות והבל! התעודד והתחזק! ... רבי אשר "תפס", ממרחק, את מחשבותיו של הלה. בפעם אחרת, הרגיש רבי אשר במחשבותיו ובא לביתו, לנחלאות, לעודדו ולחזק את רוחו.

וכן סיפר ר' יהושע'לה אונסדורפער מעשה יפה של שידוך, שרבי אשר התנגד לו. זקנו, שהיה רב בפתח תקווה, תמך בהצעת השידוך הזה, והקפיד על כך שרבי אשר מתנגד לה. יותר מכך, משני הצדדים רצו המשפחות את השידוך המוצע, וגם ר' יהושע'לה עצמו, החתן המדובר, רצה את השידוך, הכל רצו ורק רבי אשר התנגד לשידוך הזה. שאלתי אותו, את רבי אשר זיע"א, מדוע הוא מתנגד כל כך לשידוך הזה, כשהכל מעוניינים בו, ולא השיב דבר. והנה, יום אחד אמר הצדיק רבי אשר לר' יהושע'לה (כך סיפר לי ר' יהושע'לה עצמו), הדבר היה בשעה שתיים בלילה: קום וסע לבית סבך - שהתגורר בפתח תקוה - יושב אדם עני אצל מדרגות ביתו, תראה ליתן לו לאכול! כך סיפר לי ר' יהושע'לה בעצמו. קם ונסע לפתח תקוה, והנה על מדרגות הבית של זקנו יושב אדם עני. שאל אותו אם רצונו לאכול משהו, והאיש שמח ואמר: כן, בוודאי רוצה אני לאכול! הכניסו ר' יהושע'לה לבית זקנו והאכילו, ובתוך כך סיפר לזקנו שהגיע במיוחד מירושלים בהוראת רבי אשר, שאמר לו שיש אביון היושב על מדרגות הבית. התפעל הסבא התפעלות רבה, "יצא מן הכלים", ואמר: יהודי כזה, אשר רואה למרחוק מי יושב על מדרגות ביתו, אין לי שום קושיות עליו עוד! וכבר נתרצה לשמוע בקולו של רבי אשר זיע"א!

סיבת כל הסיבות

רבי אשר זיע"א נהג לומר ש**אדם צריך להתפלל ולבקש שיזכה לראות את ה'סיבות' שהקב"ה מסבב אותן. הנה, כל ה'עולם' תפוסים במחשבות של 'טבע': מה פלוני אמר עליי ומה אלמוני חשב אודותיי, ומה פלמוני עשה לי - במחשבות כגון אלו הכל תפוסים. אולם הוא זיע"א לימד, שהכל 'סיבות' מאת ה'סי'ת, סיבות לעבודה! אין אנשים ואין שום דבר (זולתו ית')! אתה רואה אנשים: פלוני אמר לי, ואלמוני עשה לי, וכיו"ב. אולם עליך לדעת שאין כלום (זולת ה'סי'ת). "ד' אחד!" ובעין זה מצואר צספה"ק 'באר מים חיים' עה"פ "שמע ישראל" - מדברים אליך, ישראלי! "ד' אלקיננו, ד' אחד!" מהו "ד' אחד"? להאמין ולהכיר שאין שום דבר בעולם חוץ ממנו ית', הכל אלוקות! האדם הוא שדיבר אליך - זה אלוקות. השם ית' הוא אשר דיבר אליך, ולא האדם הזה. אולם אתה שומע את האדם שדיבר - זה הוא הפגם! הפגם הוא, שאינך שומע את הקב"ה. האדם הוא שפגע בך וליער אותך אינו אלא 'סיבה' מאת הקב"ה, אולם אתה מתקשר (פי' אתה מקשר עצמך) אל האדם, אל ה'סיבה', ויש לך טענות על האדם ההוא: מדוע אמר לך כך, ומדוע עשה לך כך? צמקוס להכיר "הלל ד' זו". ולא רק מה שאתה דיברת (זהו 'סיבה') אלא גם מה שההוא דיבר, ומה שההוא חושב - גם זה 'סיבה' מאת הקב"ה!**

רבות סופר אודות

מעשה החסד שלו. לי סיפר רבי אשר עצמו כיצד התחיל את מפעל החסד שלו, ויש בסיפור זה מוסר השכל גדול. בשנות צעירותו, לקח רבי אשר עגלה - עגלת ילדים - והלך אל השוק. בשוק מחנה יהודה נהגו הירקנים להשאיר, את כל הפירות והירקות שלא ניקנו, על שולחנותיהם ולהפקירם. על פי רוב, היו אלה פירות וירקות טובים וראויים למאכל. את הירקות והפירות הללו, מכל הסוגים, ברר לו רבי אשר, לאט לאט, עד אשר נתמלאה עגלתו. לקח את הירקות והפירות והלך לחלקם למשפחות נצרכות. כך החל מפעל החסד שלו, עד שהלך וגדל, ולימים נהיה למפעל החסד הגדול 'יד עזרה', שמשאיות רבות מביאות בו מצרכי מזון. להראותך, שכל אחד יכול להגיע לכך. צריך רק לרצות, להתחיל ולעשות!

(נכתב ע"י ר' משה מאלר הי"ו)

ביום דרכך, ושבילך במים רבים, ועקבותיך לא נודעו

"אלקים" אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט א"ל, כי הנה אויבך יהמיון ומשנאיך נשאו ראש".

אמרנו כעת בנעילה שבע פעמים 'ה' הוא האלקים. אומרים את זה נגד שבע המידות שהקב"ה מתגלה אצלנו דרכם. ביום הקדוש הזה זכינו להיות לפני ה' ממש, כמ"ש "לפני ה' תטהרו" ממילא קבלנו בחירות שהוא נמצא ומחיה את כל מידותינו, הבחינה הזאת נקראת 'הו"ה' - המחיה את הטבע - 'הוא האלקים', 'הטבע' בגימ' אלקים, לכן לקראת מוצאי יום כפור כשנסתלקת הבהירות אנו מכריזים שבע פעמים 'ה' הוא האלקים, כדי להחדיר בעצמנו שבעצם הוא נמצא, הוא לא הלך ח"ו, רק הבהירות של "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב" שדורשים חז"ל שזהו בעשרת ימי תשובה, הבהירות הזאת עוזבת אותנו, אולם פה מתחילה עבודה למצוא אותו בתוך הצמצום, בתוך הטבע שזה בחינת 'אלקים'. ה' הוא האלקים'.

"ביום" דרכך, ושבילך במים רבים, ועקבותיך לא נודעו". יש וספינה נשלחת במהירות דרכה בים, היא עושה שובל ארוך בים, כמין דרך במים רבים, אולם אם לא רצים אחרי זה מיד, הרי שהכל נמוג ברגע קצר.

רק פעם אחת בשנה, ביום כיפור - אחרי הכנה רבה משך כל חודש אלול, ר"ה ועשרת ימי תשובה, זוכים לקבל נקודה של אור שמתגלית ביום כיפור, אח"כ זה נעלם. אותו הדבר עם רבי אשר, נתנו לנו אותו כדי שנקבל נקודה של אור, ומי שזכה זכה. איני יודע איך זכיתי לזה.

"משכמו" ומעלה גבוה מכל העם (ש"א ט ב) נאמר אצל שאול, הפשט הפנימי של זה הוא, איפה שהמח וההשגה של כולם נגמרו, שם עדיין המתניי של שאול - המעשים שלו, אולם מ'שכמו', ולמעלה מכך - 'ראשו', 'גבוה מכל העם'. אותו הדבר עם רבי אשר הוא התעלה מעל כולם, לא כולם זכו לדעת מי היה רבי אשר.

העידו צדיקים על הרה"ק מראפשיץ זי"ע כי היצר הרע היה בטוח עד יומו האחרון כי הוא כולו 'שלו' עם הרמ"ח איברים והשם"ה גידים. הוא הצליח לרמות את היצר"ר שהוא עמו יחד בדרכו על אף שהיה כולו תחת הקדושה. אותו הדבר היה אצל רבי אשר. משהו מעניין התחולל שם. אנשים שבחיו היו בטוחים שאין שם שום דבר, אנשים שהזהירו את ילדיהם מלהסתובב שם ממתי שרבי אשר הלך לעולמו, פתאום החלו האנשים לקלוט שהם איבדו משהו, אנשים שואלים: מי זה רבי אשר, מה זה היה.

בעצם, בשביל להכיר ולדעת את מי שהיה צדיק הדור, צריך אדם שתהיה לו זכות. אני לא יודע איזו זכות היתה לי. תדעו שזה לא היה פשוט, רק לעבור ברחוב דן יוסף הנשיא - היכן שרבי אשר התגורר - היה ממש בושה. אדם שהיה עובר שם, היו עלולים אנשים לשאול אותו מה אתה מחפש שם, ובוודאי שהייתה בושה להיכנס לביתו.

בכלל, הייתי עומד בחוץ הרבה שעות. פגשתי לאחרונה את עקיבא (ר' עקיבא ממו הי" - הגבאי של רבי אשר) בטבריה ביארצייט של רבי מנדלי, אמרתי לו: עקיבא! אתה אשם שלא נכנסתי לרבי אשר! הייתי אומר לך שאני נמצא כאן ואני ממתין להיכנס, ואתה לא הכנסת אותי! אמר לי עקיבא, אני אגיד לך את האמת, עוד לפני שנגשת אלי להגיד לי שאתה מחכה, כבר נכנסתי לרבי אשר ואמרתי לו שהספינקער נמצא בחוץ, האם להכניס אותו. רבי אשר היה אומר 'שיחכה'. עבר עוד חצי שעה שוב הזכרתי, רבי אשר עונה 'שיחכה'. 'הוא כבר מחכה שעתים!' 'שיחכה'... מישהו שאל אותו פעם למה אתה עושה לו את זה? רבי אשר ענה: 'ככה אני מקרב אותו לדרך, עי"ז שאני לא מכניס אותו'.

לפעמים רבי אשר בעצמו היה פותח את הדלת. ראיתי שלאנשים מסוימים הוא פותח, אפילו צעירים, ולאנשים אחרים הוא לא פותח. שמתי

לב לדבר וראיתי ש'חברים' דופקים בנחת, בהכנעה. להם רבי אשר פתח, האחרים דפקו בחזקה.

על הרה"ק הבעל התניא זי"ע מסופר שבזמן שהתקרב אצל הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע, דפק בדלת. המגיד שאל מבפנים: 'מי שם', ענה לו הבעל התניא: 'איך' (אני). אמר לו המגיד מתקיימת חתונה היום בבית פלוני, תבוא לחתונה ושם נדבר. החתונה ההיא הייתה חתונה יפה מאוד, הבעל שמחה היה עשיר גדול וערך על השולחנות כלי כסף לרוב, בסוף החתונה התברר שחסרים כלי כסף, נהיה רעש גדול, וכמובן, מי יכול לקחת את זה, 'האורח' שבא עם המגיד. מיד תפסו אותו וחקרו: האם לקחת את הכלים? צעק הבעל התניא 'נישט איך', ושוב חקרו, וצעק 'נישט איך', כמה פעמים. אמר לו המגיד בגלל שאמרת פעם אחת 'איך' היית צריך לעבור תיקון ולהכריז כמה פעמים 'נישט איך'.

העבודה של האדם היא לעקור את ה'איך'. אם אתה דופק חזק בדלת, אתה בעצם מכריז: זה אני! תפתח! מה זה שלא פותחים?! אז רבי אשר באמת לא פתח, אך כאשר דפקתי בנחת, אתה בא בהכנעה בשפלות, אז פתחו את הדלת.

אנשים אוהבים בדרך כלל לשמוע את המופתים שהתרחשו אצל רבי אשר, על אנשים שנפקדו בבנים ע"י ברכתו, ואח"כ הסתובבו 'נושעתי בזכות הצדיק', ועוד כדומה.

אני לא אוהב לשמוע ולספר מופתים. למה, כי אוטומטית זה מכניס אותי למקום אחר ולוקח אותי מהמטרה, מהדרך. איך אומרים: בא נחפש את ה'קוד של הכספומט' נוציא את המופתים ונשאיר את כל הדרך. רבי אשר אמר לי: נתתי להם בנים טובים, נתתי להם כסף, נתתי להם בריאות, נתתי להם הכל בשביל שילכו בדרך שלי, אך בסוף ה'עולם' לקחו את הילדים, לקחו את הכסף, לקחו את הבריאות, ועזבו אותי. מאז אני לא נותן כלום. אני יכול בשנייה אחת לתת את הכל, אבל כל זה בשביל להיות יהודי ולראות את הרבש"ע מתוך זה. במקום כך, אנשים לוקחים את הישועות ועוזבים את התכלית.

האמת, לפי הדרך שאנחנו מדברים, עצם זה לבד שאנחנו יושבים כעת ביחד זה המופת הגדול שיש כאן. לא צריכים לספר מופתים שהיו לפני שלושים וארבעים או חמישים שנים, אדם צריך לחיות בעצם שכל שניה זה מופת, אם אתה חי עם 'חטאתי נגדי תמיד', עם 'מכאובי נגדי תמיד' אתה נעצר וחושב, מה אני עושה פה כעת במוצאי שבת, ועוד אחרי צום, מה אני מחפש כאן בטיש, זה עצמו מופת. העיקר זה מעכשיו והלאה, הרגע והשנייה הזאת, אם תהיה עסוק עם המופתים של רבי אשר מלפני חמישים שנה לא יהיה מכך לעכשיו כלום. זה לבד שאתה יושב עכשיו במוצאי יום כיפור ומקשיב לדיבורים, זה המופת הכי גדול של רבי אשר, כל שניה זה מופת חדש.

בפעם הראשונה בחיי שנפגשתי איתו, ביקשתי לפני כן שיסדרו לי איתו פגישה עם זמן מסויים (לא היה כזה מושג שם, אולם אני ביקשתי כן), אמרו לי כן! סידרנו לך פגישה, תמתין ברחוב רלב"ח ליד ביהמ"ד גור בשעה תשע בערב, שם תפגוש אותו (זאת היתה נקראת 'פגישה מסודרת'. רבי אשר היה נוהג לבקר את בנו ר' אברמ'ל ז"ל שגר שם. בשעה תשע כשהיה יוצא לכיוון האוטו שחנה ברחוב שדי חמד, ניתן היה לפגוש אותו). פגשנו אותו, אני ולהב"ח רבי יעקב ברקוביץ' ז"ל. הוא שאל מה אתם רוצים, ענינו: מעוניינים לשמוע דרך החסידות. באנו להתרשם מהי אמונה, ובכלל רצוננו לדעת מה שמדברים פה.

רבי אשר הסתכל עלינו במבט חודר וענה 'עד שלא תלבישו דלעת על הראש וגארטל עשוי נצרים מקש, לא תבינו חסידות מהי'. חד וחלק.

דוד המלך ביקש לחיות עם הרבש"ע, באותה תחושה כמו אלו שאם היצה"ר רוצה אותם, בשניה אחת הוא תופס אותם לישם'.

רבי אשר לימד אותנו לדעת את מציאותנו ויצרנו, בתוך שניה אחת אנו עלולים ליפול מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. הוא היה מסביר שהעבודה הכי קשה היא לדעת שאני כלום, אבל ברגע שאני מגיע להסכמה הזאת אני האדם המאושר ביותר. עם כל מה שהרבש"ע נותן לי אני שמח.

החיצוניות היא האויב הגדול של הקדושה. החיצוניות משלה אותנו, התעמולה, הרעש כ"כ גדולים עד שהם מצליחים להשכיח מאתנו את האמת, את האפסיות שלנו ואת התלות שלנו בבורא עולם. "אלקים, אל דמי לך" - במחשבה; "אל תחרש" - בדיבור; "ואל תשקוט" - במעשה. "כי הנה אויבך יהמיון", הם מתערבים לנו במחשבות בדיבורים במעשים, שנשכח ממך. שלא נחשוב ושלא נדבר ממך.

"כי הנה אויבך יהמיון" הסיבה שהוא לא יודע שהוא במלחמה זה בגלל ש'אויבך יהמיון'. הם עושים כזה רעש - 'זמשנאך נשאו ראש', זה מביא שאדם יחשוב שהוא בשלימות.

כמו שיש אנשים ששואלים למה לנו לכל זה, תניח לנו אל תתערבו אני מסודר! סיפרו לי על אברך שנכנס פעם למרן בעל ה'ישועות משה' מוויזניץ זצ"ל 'מה נשמע' שואל הרבי, 'איך עם הילדים', 'אוי רבי' אומר החסיד 'הכל בסדר ב"ה רק שהרבי לא יתערב, שהרבי יניח לזה 'לזרום' כמו שזה'.

הפגם הכי גדול הוא כשאדם שוכח שיש רבש"ע, כשאדם חושב שהוא מושלם, 'ראה נתתי לפניך היום את הברכה והקללה החיים והמות נתתי לפניך ובחרת בחיים'. בכל מצב שאדם נמצא ישנה את הבחירה - חיים ומות, במחשבה, בדיבור, ובמעשה. אם לחיות בביטול, באמונה, או לחיות בגאווה - בשלימות מדומה.

לכן התכוון רבי אשר 'עד שלא תלך עם דלעת על הראש', עד שלא תפסיק עם החיצוניות המדומה הזאת לא תשיג דרך החסידות.

רבי אשר היה אומר כי הפירוש של 'ואני תפילה' הוא, שדוד התכוין לומר כי הוא אינו צריך להסביר את עצמו מה הוא רוצה. הוא גם לא יכול היה להסביר מה כואב לו. הוא הגיע לבחינת 'ואני תפילה', בעצם עמידתו לפני השי"ת, 'ואני תפילה' אני סומך על הרבש"ע שהוא יודע בדיוק מה אני צריך, יש אנשים שמסתובבים כמו שיינע אידן אך לא יודעים את האמת שלהם שהם ריקים ושאינן להם כלום, אבל דוד המלך אמר אפילו שאני בא מחופש כמו 'שיינער יוד', אבל בתוכי אני יודע את האמת שאני ערום ועריה. אין לי כלום. 'כדלים וכרשים דפקנו דלתין', ככה אני ניגש לתפילה.

מספרים, כי פעם, בעת שהרה"ק רבי יוחנן מרחמסטריווקא קיבל קהל, עיכב בחדרו איזה גביר למשך זמן ארוך. אחריו נכנס חסיד עני, ובתוך כמה רגעים פטרו הרבי לשלום, נאנח העני 'גם אצל הרבי כבר אין אמת. את הגביר הוא מעכב זמן ארוך ואילו אותי שאני עני הוא פוטר מיד'. ניחם אותו הרבי, 'מה אתה לא מבין', לגביר לקח לי זמן רב להסביר לו את אפסיותו, אולם אתה שהנך עני מרוד מיד כבר מבין את זה, לא נזקקתי לזמן רב בשביל כך'.

'דלעת' על הראש וגארטל מקש' זאת אומרת מצב של הפשטה ושל שפלות בלי שום גדלות, זה מה שרבי אשר דרש, וזה מתאים מאוד ליום כיפור שהשי"ת מתגלה. על זה אפשר לבקש ביום הזה שגם בזמנים של הסתר שלא חיים כך - אלקים אל דמי לך.

(התודה והברכה למכון 'נתיבות החסידות' על שהמציאו לנו שיחה זו)

רבי אשר דרש עבודה. בשיחה השנייה שהייתה לי איתו התבהר לי למה הוא התכוון, זה היה בשבת אחת אחה"צ, הלכתי לביתו עמדתו במרפסת, והנה רבי אשר נעמד בפתח מולי והחל מדבר אלי את כל ה'דרך'.

וכך אמר לי: דוד המלך שאל את הקב"ה מדוע בתפילה מזכירים את האבות הקדושים 'אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב'. מדוע אני איני נזכר 'אלקי דוד'? ענה לו הקב"ה: את האבות העברתי ניסיונות קשים, הם עמדו בניסיון, אותך לא העברתי ניסיונות. אם כך, "בחנני ה' ונסני" - ביקש דוד. ענה לו הקב"ה בבקשה, ולא עוד. את האבות לא הודעתי במה אני מנסה אותם, לך אני כן מגלה במה.

הניסיון של דוד היה המעשה עם בת שבע.

"מזמור" לדוד בבא אליו נתן הנביא כאשר בא אל בת שבע" (תהלים נא), שאלו חז"ל, 'מזמור?' 'קניה' היה צריך דוד לומר. מה זה מזמור.

דוד המלך במקום להתבייש עם זה, במקום להסתיר את החרפה, עוד הלך ודפק בבית המקדש: לויים! יש לי מזמור חדש בשבילכם. מהו המזמור החדש - הם שואלים. ודוד שר "מזמור לדוד בבוא אליו נתן הנביא כאשר בא אל בת שבע". איך אפשר לעשות כן?

כפי שהזכרנו רבי אשר דרש עבודה. עבודה פירושה להכיר את עצמי, את האמת שלי, וכך לחיות עם הרבש"ע. החיסרון שלי מביא אותי לחפש אותו. האדם הכי מסכן הוא זה שחושב שהוא נמצא ב'שלימות', שכבר הגיע לתכלית. עבודת האדם היא לגלות שהוא נמצא במלחמה. הוא בסכנה. הוא רוצה להרגיש מושלם. ב'שלימות', ולהתנתק מהרבש"ע.

דוד המלך הבין את זה, הוא שמח שהוא הגיע לעבודה הזאת. היסוד של הדרך הוא לחיות עם האמת שהוא צריך רחמים, הוא צריך עזר אלקי בכל דקה, על כל צעד ושעל, בלי זה, הוא מיד שמה - בתוך הטינופת. וגם שם, העיקר לחפש להכיר את הקב"ה מתוך השפלות ולא לחפש את עצמו, את שלמותי. 'אן בת שבע וואלט קיין דוד המלך נישט געווען' (בלי בת שבע לא היה מושג "דוד המלך") אמר רבי אשר. הוא היה מוכרח לעבור את זה כדי להכיר את הדרך הזאת, ולגלות שגם שם נמצא הרבש"ע.

"בחנת לבי, פקדת לילה, צרפתי - בל תמצא, זמותי בל יעבור פי" (תהלים יז ט), 'זמותי' - מה שזממתי לומר בחנני ונסני, 'בל יעבור פי' יותר לא אגיד כך. מה כן אומר? את מה שכתוב בהמשך, בפרק נ"א "הרב כבסני מעונוי ומחטאתי טהרני, כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד" (שם ד ו). זה הניגון החדש ששר דוד המלך.

עד עכשיו הכרזתי 'בחנני ה' ונסני', 'אני בשלימות', 'אצלנו לא קורים דברים כאלה', 'אצלנו הכל בסדר', עכשיו הגעתי לעבודה האמתית, לדעת שאינני בשלימות. השלימות זה הקב"ה, הוא מחזיק אותי, בלי עזר אלקי אין דוד המלך ואין כלום.

התווכחתי פעם עם 'גדול' אחד על הדרך שאנו מדברים. אחרי ארבעים דקות שאני מסביר לו את הדרך של רבי אשר ואת דברי הפרי הארץ שבפרשיות שופטים, נח, ויצא, כי תשא (אלו פרשיות בהם הפרי הארץ מדבר ממש את דברי רבי אשר) הוא מקשיב, לבסוף נענה לעומתי: 'ביי אונו האט מען נישט גערעדט פון דעם' (אצלנו לא דברו מכך).

אבל לדוד המלך היה שווה לחיות כך, לוותר על השלימות שלו, הוא שמח עם זה, כי הוא גילה את התכלית, לחיות כך תמיד עם האמת הזאת, להכיר את עצמי, את חסרונותי, את חולשותי, זה מביא אותי לדביקות בה' 'כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי' (תהלים קלא ב).

איך שלא יהיה אנחנו במחתרת

בתקופת הבראשית כאשר מהות החברותא אצל החברים של מו"ר רבי אשר זיע"א הלך והתגבש יצא רבי אשר בהוראה שעל החברים להכנס למחתרת. רבי אשר הסביר בדרך מליצה את הכתוב אם במחתרת - ימצא הגנב ! (שמות כב יא) אם אנו נהיה ב'מחתרת' ולא נגרור תגובות מכל צד אז 'ימצא הגנב', כלומר תהיה לנו האפשרות להתמקד בהכרת הגנב שבתוך כל אחד ואחד, ואכן בתקופה זו היינו נוהרים לא להתלוות לרבי אשר בסביבות המוכרות בירושלים, מנהג זה נמשך מספר חדשים עד שהופר מצד רבי אשר בעצמו.

לכותב שורות אלו סיום תקופת המחתרת משאיר עלי רושם עד היום הזה, כך הם ספור הדברים: סמוך לחג הפסח הלכתי לתומי ברח' רש"י זכרון משה - מקור ברוך, שמתי לב שרבי אשר הולך אף הוא ברח' רש"י בכיון ההפוך (בצד השני של הכביש) על פי ההנחיה המשכתי בדרכי ונתתי לרבי אשר לעבור דרכו, אך רבי אשר קלט בעינו שאני עובר בצד השני של הכביש, קרה לי ובהיותנו ברחוב נתן לי הוראות על חלוקת מצות במקומות מסוימים על פי הנחיותיו, כשסיים מתן ההוראות העזתי לשאול את רבי אשר על עצם העובדא שהוא הפר את ההוראה להיות במחתרת, ענה לי רבי אשר ספונטנית ואמר **חשבתי וראיתי שאין שלא יהיה אנחנו במחתרת בין שנשוחח ברחוב ובין שלא נשוחח**, רבי אשר הטעים דבריו ואמר **הבט וראה מה אומרים עלינו ברחוב יש שאומרים שאנו אנשי חסד ויש שאומרים שאני פסיכולוג ויש אומרים עלי שאני מבין בתורת הנפש, אמנם לא מצאנו ולא מוצאים אלו שיוזעם לספר שיש אצלנו דרך בעבודת השי"ת שהוא דרך הבעש"ט**, רבי אשר חזק דבריו ואמר **אפילו בין החברים מעטים שמגיעים בגלל הדרך, רובם ככולם באים בגלל המופתים ופטרונות בחיים המופתיים, ולכן אפשר להיות בפרסום ועדיין אנו ממשיכים להיות במחתרת**.

ימות המשיח

באחד הנסיעות בזאת חנוכה למירון כאשר רבי אשר זיע"א עדיין נסע אתנו אך כבר היה בחולשה והתקשה לרקוד עם החברים במעגל [כנהוג אחרי אמירת התהילים ורקדים במעגל רחב שתפס את ארכו של שני החדרים באוהל הרשב"י]. רבי אשר רקד עם החברים במעגל וכשהתעייף התיישב על כסאו סמוך לקברו של הרשב"י, כותב שורות אלו רקד במעגל יחד עם כולם וכשעברתי סמוך למקום שיבתו של רבי אשר סימן לי רבי אשר באצבעו

שאתכופף אליו, יצאתי ממעגל הריקוד התכופתי ורבי אשר אומר לי בהתפעלות: **'קוק דאס איז ימות המשיח'** (הבט זהו ימות המשיח), הבטתי ולא ראיתי כלום רק את הרוקדים, ורבי אשר חוזר כאילו בטענות אלי ואומר לי: **'דו זעסט נישט ימות המשיח?'** (אתה לא רואה את ימות המשיח?) הרגשתי נבוך כי לא הבנתי מה רבי אשר אומר ולמה הוא מתכוון, בלית ברירה אמרתי לרבי אשר שאני מאד מצטער כמו שאני לא מבין אותך בהרבה פעמים כך אני לא מבין אותך עכשיו. אז הנמיק את קולו המתפעל ואמר לי: **'גיב אקוק אויף די פיס פון די טענצערס'** (הבט על רגלי הרוקדים ותראה את ימות המשיח) הסתכלתי על הרגלים וראיתי אלו שנועלים נעלים חסידיים ואלו שנועלים נעלים רגילים יש שלובשים מכנסים ארוכים שמכסה את הגרבים ויש שהגרבים נראים ונכרים בצבעם ויש שנועלים סנדלים פתוחים ללא גרבים כלל, שאלתי את רבי אשר האם אתה מתכוון לרוקדים? ענה לי בהתרגשות: **'דאס האב אין גימניסט' (לזה חשבתי) לראות ציבור מנובש הבאים ביחד למירון כשכל אחד בא מדפוס חיים אחר זהו ימות המשיח, אלא שאנו צריכים מאד להיזהר שלא לקלקל**.

רבי אשר ממשיך להסביר את עצמו כהמשך להתפעלות המיוחדת בראותו את ימות המשיח, רבי אשר תיאר את התופעה המיוחדת בהתפעלותו ואמר **היו הרבה פקידות לימות המשיח ע"י צדיקים גדולי הדורות, רבי יהודה החסיד ניסה לעלות לארץ ולהביא את המשיח, גם תלמידי הבעש"ט וגם תלמידי הגר"א עלו לארץ ורצו לקרב את הגאולה, גדולים אלו לא הצליחו לסיים את הגלות ולהביא את הגאולה, הסיבה בגלל שהם גדולי ישראל והם פועלים מלמעלה למטה, צדיקים אלו דומים למנוף היורד מלמעלה למטה ולוקח אתו ערמה של תכולה, המציאות היא שהמה אינם מסוגלים להרים את כל התכולה ותמיד ישאר מעט של גרגירים שלא יצליחו להרימם, אבל אנו פשוטי העם אשר עבודתנו בקודש מלמטה למעלה אנו דומים לכף הנגרר על פני השטח ומצליח להעלות אתו כל גרגיר ולהעבירו לרכב הגדול העומד ליד הטרקטור**. רבי אשר הרחיב את הדבור בדקות אלו ואמר **שהשוני מימות המשיח לשאר התקופות הוא בזה שהגאולה תבוא מפשוטי העם כאשר הם קשורים וכנועים לגדולי ישראל שבכל הדורות מהאבות ועד עתה**.

כשסיים רבי אשר דבריו האמורים עדיין החברים המשיכו בריקוד ואף הוא הזדקף ונכנס למעגל הריקוד, אך מחמת חולשתו הצליח להקיף מעגל אחד והתישב שוב על מקומו, מכיון שהלכתי על ידו עזרתי לו גם להתישב על כסאו, ואז שאל אותי רבי אשר **'הבנת מה שאמרתי'**, אמרתי לו אחרי שהדברים הובנו יקל עלי להבין עוד, על זה הגיב רבי אשר ואמר לי **אתה לא מבין באיזה סכנה נמצאים, כי נכון שהצליחו להכניס בתוך הרכב את כל הגרגירים אבל לא די בזה כל זמן שלא יבוא המשיח בפועל אנו ממשיכים להיות בסכנה**, רבי

אשר המשיך בתיאור המשל מהכף שהעביר לרכב את כל התכולה עד לגרגיר האחרון, אך הוסיף ואמר **אם ח"ו יהיה סדק בדפנות הרכב התכולה תתפזר שוב ויהיה עכוב בביאת המשיח...** וד"ל, "כך עד שלא זכינו בפועל לגאולה השלימה בקרוב עדיין צריכים לחיות עם סכנה של פיזור".

עזרה ע"י הקשר עם הצדיקים

סיפור זה היה לפני שהתחתנתי (שנת תשכ"ד) רבי אשר זיע"א היה בתחילת ההתפרסמות, אך רבי אשר בעצמו ממשיך לו לחיות בפשטות עדיין הולך לחנות שברח' יפו (חנות לצורפות בנחלת שבעה), עורך קניות בשוק מחנה יהודה, מתקן בעצמו דבר הצריך תיקון בבית (או שמתלווה לבעל המקצוע וכו'), וביחד עם זה עוצר מידי פעם לשוחח עם אנשים או חברים בעניניהם.

וידי היום סמוך לכניסת חג הפסח וכמו בכל בית כך גם בביתו של רבי אשר מנקים את מה שצריכים לנקות מתקנים מה שמצריך תקון. כותב שורות אלו בהרגשותו כבן בית הרבה להגיע לביתו של רבי אשר להיות לעוזר בכל אשר ידרש.

באחד הימים כשהגעתי לביתו של רבי אשר אמר לי רבי אשר **'טוב שהגעתי, אני צריך לתקן את הוילון'** (קרניז) **תחזיק את הסולם כדי שלא נחליק'**, הצעתי לרבי אשר לעשות את ההיפך אבל הוא בשלו, רבי אשר עלה על הסולם ומתקן את המסילה, בשעת מעשה דיבר רבי אשר על אפסיות האדם ושכל הכאה של הפטיש אין זה אלא רבש"ע וכו'.

תוך מהלך התיקון נשמע נקישה בדלת, רבי אשר נענה ממקומו: **'כן, אפשר להיכנס'**, ואכן הדלת נפתחה ולבית נכנסו שתי נשים צעירה ומבוגרת דוברי אידיש (נראות ממוצא הונגרי) אחת הנשים שאלה באויר החלל של הבית 'אווו ווינט דער צדיק רבי אשר?' (היכן גר הצדיק רבי אשר?) אני שתקתי ונתתי לרבי אשר לענות על השאלה, רבי אשר ממשיך להתקין את הוילון וענה להם בפשטות 'איך ווייט נישט' (אני לא יודע), חזרה האשה בשאלתה והטעימה דבריה הלא כששאלתי בחוץ היכן גר הצדיק רבי אשר אמרו לי שהוא גר כאן, ענה רבי אשר **'דא ווייט פושט אשר'** (נימת זלזול על הפושט - מלשון אפסיות) הנשים שקלטו שאכן כאן גר רבי אשר (אלא שהוא מתלוצץ ומשפיל את עצמו) התחילו לבכות ואמרו לרבי אשר 'מיר זיינען זייער פארווייטיג נעם אונז אויף' (אנחנו מאד כאובים אנא קבל אותנו), כשרבי אשר ראה שמדובר על קשיי יום כאשר מצוקה כבדה רובצת עליהם, אמר לי רבי אשר בקול נמוך **'דער מצב איז הערינסט מדאנף דא העפעסט מאכן'** (המצב רציני צריכים לעשות כאן משהו) רבי אשר ירד מהסולם רומז לי לצאת מהחדר והוא סידר כסאות שיוכלו לשבת עליהם.

מתגלה שכל היופי מקורו בור שופכי מלא צחנה, רבי אשר הרחיב את הדבור שאם האדם נמצא תמיד בסכנה, ועל ידי כך מגביל את התפעלותו מחמת הסכנה העומדת כנגדו אז ביכלתו ללמוד להכיר את האלקות כמש"כ 'מבטן שאל ידעתך וגם שם ידך נתחנן', ובאשר האדם מכיר את המציאות האמיתית מגלה את האלקות מתוך השפלות.

אמר הכותב שיחה נוקבת מומחשת ממול הנוף של הר ציון הר הבית וכו' בשנת תשכ"ב, השאיר עלי רושם לדורות כאשר על הסיפור עבר יותר משנות יובל ובכ"ז הרושם שנשאר לי ממנו הוא כאלו אמש זה קרה, ומאז ועד היום נעים להכיר שגם הקליפות כוחם יפה לחזק ידיים רפות בעבודתו יתב"ש.

ביקורת עצמית

היה זה ערב פסח נתבקשתי מרבי אשר זיע"א יום קודם שנגיע למחרת לקחת שלש מצות עגולות ולהביאם אל מלון ורשבסקי ברח' יפו. בהגיעי לביתו היה רבי אשר עסוק בהכנת הנרות לכבוד החג כאשר גבו מופנה כלפי הדלת ולא הרגיש בכניסתי. (דרך אגב: באי ביתו של רבי אשר יודעים לספר על ההתאמצות המיוחדת שרבי אשר התאמץ בהכנת הנרות לכבוד השבת והחג הן בהכנת הפתילות הן במלוי שמן זית והן בהבערה כדי לשים לב ולראות שמאור הנרות דולקים שוה בשוה ובודאי עוד כוונות שענינו של בשר לא יכול להבחין בהם), מכיון שרבי אשר לא הרגיש בכניסתי המשיך למלמל לעצמו דברי מוסר ותוכחה, וזה היה תוכן דבריו:

'אֲשֶׁר וואס וועט זיין פון דיר' (אֲשֶׁר מה יהיה ממך) **'זו נארסט זיך האפ און זו נארסט האפ די מענטשן וואס קומען צו דיר'** (אתה מרמה את עצמך ואתה מרמה את אלו הבאים אליך) רבי אשר חזר על אותה אימרה כמה וכמה פעמים, מתוך דבריו אלו המשיך ואמר: **'זו ביסט גארנישט און זו רעדסט זיך איין אז זו ביסט א עובד ה' מיט דעם וואס זו טראכטסט אז זו ביסט גארנישט'** (אתה כלום ואתה משלה את עצמך שאתה עובד ה' בזה שאתה חושב שאתה כלום), בדבורים אלו הכביד רבי אשר על עצמו את טון הדבור כאלו בא בטענות אל עצמו ואומר הרי אתה כלום ולמה אתה מרשה לעצמך להתגאות ולהחשיב את עצמך בעצם המחשבה שאתה חושב שאתה כלום, במדה זו העמיק רבי אשר את הביקורת העצמית ואמר **'זו ביסטאך באמת גארנישט אז זו לאסט זיך עינערדין אז זו ביסט א' עובד ה' מתוך שפלות'** (אתה באמת כלום שאתה מרשה לעצמך להתפתות שאתה עובד ה' מתוך שפלות), רבי אשר המשיך בפועל בהכנת הנרות וכל פעם חזק את הבקורת העצמית **'ביסטע דאך באמת גארנישט'** (אתה באמת כלום) אז למה... ככה חזר רבי אשר במלל עד שהבחין שאני עומד מאחוריו.

מיד כשרבי אשר הבחין בנוכחותי הפסיק את מעשיו בהכנת הנרות וכמובן הפסיק במלל והתפנה להוציא מתוך הקופסא את שלושת המצות אשר הכין.... והדר זיל גמור....

מעל גגות בתייהם, גם בית החולים הצרפתי - נוטר דאם ברחוב שבטיישראל שימש מצפה הקרוב ביותר לאזור שער שכם וכו', רבי אשר בחר את שכונת אבו טור - גבעת חנניה רחוב עין רוגל כתצפית מרהיב עין המאפשר במבט אחד לראות מלבד את חלקו של העיר החדשה "ימין משה" וכו' גם את הר ציון גיא בן הינום הר הצופים הר הזתים הר המשחה וצדו הדרומי של הר הבית, כאשר בנקודות מסוימות ברח' עין רוגל ניתן לראות את הקוים העליונים של הכותל המערבי, (גם ניתן לראות את בית הקברות של הקראים וביה"ק האינסטנבולי עמק יהושפט ועוד), במיוחד היה רבי אשר מתבודד במקום הנ"ל בשלושת השבועות שבין י"ז בתמוז לתשעה באב באמירת תקון חצות ועוד.

כותב שורות אלו התלווה אל רבי אשר פעמים רבות בחלק מהזמן היה משוחח אתי "בדרך", וחלק מהזמן היה מתבודד בינו לבין עצמו, (גם בשבוע שלפני החתונה שלי הודרכתי על ידו תוך כדי הליכה במקום הזה), יציין שלפני מלחמת ששת הימים התנועה ברח' עין רוגל היתה דלה בקצה רח' עין רוגל היה הגבול בין ישראל לירדן כהיום ברח' עין רוגל מס' 5-7 ממול מספר 18, דרך אגב בנגוד לאזורים אחרים בגבול בין ישראל לירדן היה שטח פרוז הנקרא שטח הפקר, שטח ההפקר היה זרוע מוקשים, אך ברח' עין רוגל הנ"ל הגבול היה גדר תיל ורשת ברזל בלבד, בנקודה זו היו קונים מהירדנים בד לקפטן הירושלמי לפני שהספיקו לייצר בד זה בארץ, כדי לקנות בד מהירדנים היו משלשלים סכום הכסף הנדרש בדולרים ומהצד השני היו זורקים מעל לגדר התיל ורשת הברזל את חתיכת הבד. מענין לבקר במקום ולהתרשם מהנוף מעל התצפית הקיים מול בית מספר 7.

אמר הכותב כל האמור לעיל כתבתי מחמת הערך העצמי שבו, אמנם לא שוה לחויה מיוחדת שעברתי עם רבי אשר באזור הנ"ל, ברח' עין רוגל מספר 7 קיים היום מבנה שנבנה בעשורים האחרונים, בקטע זה היו מספר מבנים חד קומתיים ותיקים חלקם עזובים ובחצר גדלו עשבי בר ופרחים יפייים, רבי אשר בהתבודדותו היה אוהב להתישב על מדרגות כניסת הבית (העזוב) להנות מעשבי הבר וכו' ויחד עם זה לראות את הנוף הירושלמי האמור לעיל, לפעמים כשישבתי על ידו בגינה היפיה הזאת היה מדבר גם על היופי של הצמיחה.

באחד הפעמים כשהגעתי למקום ביחד עם רבי אשר הופתענו לראות איך שהחצר הגינה מלאה צחנה שבקע מבור שופכי שעבר על גדותיו והתברר שכל היופי של החצר והגינה הינה מחמת השאיבה בחצר מבור שופכי שמתנקז אליו מהבתים הסמוכים, התופעה הנ"ל נתנה לרבי אשר מקום רב להסביר עד כמה שהאדם מסוגל להטעות את עצמו בהתפעלותו מיופי הבריאה ואח"כ לגלות שמקור ניקתו של ההתפעלות אינו אלא ממשהו שפל וירוד, **בדבריו הרחיב אודות הסכנה המתמדת שיש לאדם דוקא בדברים הנראים כ"כ יפים ונחמדים ואח"כ**

כעבור עשרים דקות של שיחה הדלת האמצעית נפתחה והאשה המבוגרת נגשת בחדר הפנימי למרת צביה ע"ה אשת רבי אשר בהתרגשות ובהתלהבות: 'רבייצין ווי אזוי הסטו זוכה גיווען צו אזע גרויסער צדיק' (רבנית איך זכית לצדיק כל כך גדול) את המשך השיחה שלהן עם צביה ע"ה לא שמעתי כי רבי אשר עלה כבר על הסולם להמשיך בתיקון כאילו לא קרה כלום. כשהזקתי את הסולם אמרתי לרבי אשר: 'תפסתי אותך על חם, אני במו עיני ראיתי איך ששתי הנשים נכנסו לבית שבורות וכאובות וגם אתה אמרת שאכן מדובר במשהו רציני ואיך יתכן שתוך עשרים דקות הכל מתהפך מן הקצה אל הקצה להיות כל כך מאושרים', רבי אשר ענה לעומתו **'איך האב גארנישט גימאכט'** (אני לא עשיתי כלום) הגבתי שוב 'אם לא עשית כלום איך קרה שהנשים התהפכו מן הקצה אל הקצה תוך עשרים דקות?' ענה לי **'דאס איז דער כוח פון די צדיקים וואס איך האב מיט זיין א קשר'** (וזהו הכח של צדיקים שאני בקשר אתם), רבי אשר ממשיך בתיקון וממשיך להסביר את עצמו, **יש צדיקים אשר עדיין הם חיים אתנו ויש צדיקים אשר נמצאים בעולמות העליונים אך הם שומרים על קשר עם העולמות התחתונים וכשמגיע אלי מקרה קשה אני פונה אל הצדיקים האלו ומבקש עזרתם ובס"ד כאשר חפץ ה' הצדיקים לוקחים על כתפיהם את העיקר שבעיקרים שבכאב וכשהוקל ניתן כבר לעזור להם בדרך הטבע.**

לסיום: רבי אשר כמובן לא סיפר לי אודות המצוקה של שתי הנשים, אך מרת צביה ע"ה נדה לספר לי ששתי הנשים היו אמה וכלתה ושהבן הבעל מאושפז ונמצא בסכנת חיים, ורבי אשר בדבוריו הקצרים והנוקבים עודד את רוחם והבטיח להם שאכן יצא מהסכנה ויחיה חיים טובים וארוכים.

האדם נמצא תמיד בסכנה

משה רבינו ע"ה השתוקק והתחנן "אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וכו' ההר הטוב הזה והלבנון (דברים ג' כה), פירש"י ההר הטוב זו ירושלים והלבנון זה בית המקדש ע"כ,

עם ישראל לדורותיהם נותנים בטוי לתשובה זו בתפילת שמונה עשרה 'והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה תקבל ברצון... וכו' ותחזינה עינינו בשובר לציון ברחמים וכו', רבי אשר זיע"א כאיש ירושלים מובהק פקד את מקומות הקדושים מירון צפת טבריה חברון בכלל ואת הר ציון כותל המערבי בפרט, כידוע שבמשך תשע עשרה שנה (תש"ח - תשכ"ז) כשנכבשה העיר העתיקה ע"י הירדנים והגישה למקום מקדשנו הופסקה, בני ירושלים תפשו מקומות תצפית על ירושלים העתיקה ועל הר הבית, באזור מאה שערים התאפשר לראות חלקים מעיר העתיקה והר הבית

לקט מהספה"ק במעלת יזמא דהילולא וגדולת הצדיקים לאחר פטירתם

יום שמת בו אדם גדול קובעין אותו לכבודו ומדי שנה בשנה כשמגיע אותו יום מתקבצים תלמידי חכמים מכל סביביו ובאים על קברו עם שאר העם להושיב ישיבה שם.

(רש"י יבמות קכד.)

ראוי הוא שביזמא דהילולא יאמרו בבי מדרשא מהנהו מילי מעלייתא דקאמרו, ועי"ז ידובבו שפתותיהם להמליץ טוב על המזכירים לפני שוכן מרומים.

(ליקוטי תורה מהאר"י ל')

ביום הסתלקות הצדיק מתאספים כל מעשיו הטובים והארות כל ימי חייו ונעשה עת רצון גדול אז.

(שפתי צדיק, שבועות)

כי ידוע שהצדיקים ביזמא דהילולא שלהם מתעלים למעלה בעולמות העליונים, וכל מה שמתעלים יותר ברום המעלה מאירים יותר למטה בעומק ושפל המדרגה.

(בית אהרן ליקוטים בהשמשות)

וכשהצדיק נאסף מחוייבים כל ישראל לבכות שאין מי שיעורר הי"ג מכילין דרחמי, אמנם כשמגיע יום היארציט שלו, שהוא הולך למדריגה יותר גבוהה ומזכירין מעשיו הטובים נתעוררים הי"ג מכילין דרחמי ולכן שמחים אז.

(צמח צדיק, אייר)

"יראת ה' טהורה עומדת לעד", היינו שיראת הצדיק שנפטר תוכל להופיע גם עתה ביזמא דהילולא דילי' ובפרט לאותם שהכירו אותו בעודו בחיים חיותו, ויוכלו עוד כהיום להיות להם פעולה יותר גדולה מקדושתו ויראתו ממה שהיה להם מבעודו מאז בחיים חיותו. וכמאחז"ל 'גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם' היינו שבמיתתן יוכלו להאיר ולהופיע בלבבות בני ישראל יראת שמים

יותר מבחייהם. השי"ת יטע בלבנו אהבתו ויראתו הטהורה.

(ישמח ישראל, נשא)

כי בשעת פטירת הצדיק מתעוררים כל מעשיו שעשה בעולם וכל התורה שעסק בה וכל הייחודים שייחד בתורתו ובמעשיו כולם חוזרים ומתחדשים והוא בסוד 'בהילולא רבה דר"ש' תהא מתקן פתוריה', כי בודאי הוא הילולא רבא.

(זוהר ח"א דר"ח)

אמר ר' חמא בר חנינא גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהן.

(תולין ז')

"אמרת לה' ה' אתה טובתי בל עליך, לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם". פרש"י: את נפשי יש עליך לומר כן להקב"ה, טובות שאתה עושה לי לא עליך הם לגמלני, כי לא בצדקתי אתה מטיב לי, בשביל הקדושים אשר המה קבורים בארץ, אשר התהלכו לפניך באמת, הם האדירים אשר כל חפצי בם וכל צרכי נעשים בשבילם.

(תהילים ט"ז)

'כד דמך רבי נחום בר סימאי חפון איקנותא מחצלק, אמר כמה דלא חמתון בחייוי לא יחמינון בדמכותיה'. (פני משה): כשנפטר ר' נחום בר סימאי שהיה איש קדש קדשים, כיסו את הצורות שבכתלים במחצלות, אמרו כמו שהיה נוהג בחייו שלא להסתכל בצורות כך לא יראה אותו במותו, 'וכחמין אינון כלום', פי': וכי מכירין ורואים המתים כלום, 'אמר רשב"ל אין בינינו ולצדיקים אלא דיבור פה בלבד', פי': ושאר החושים לא נתבטלו מהם.

(ירושלמי ע"ז פג.)

ושם בספרו של שלמה המלך כתוב, ג' מדורים עשה

הקב"ה לצדיקים לנר"נ שלהם אחר פטירתם, אחד לנפשות הצדיקים שלא הסתלקו מעולם הזה ונמצאות בעוה"ז, כי נפש הנפטר אינה מסתלקת מעוה"ז, וכשהעולם צריך רחמים ואלו בני אדם החיים יושבים בצער, הן מתפללות תפלה עליהם, והולכות ומודיעות הדבר לישני חברון, דהיינו האבות, והן מתעוררות ועולות לגן עדן, ששם רוחות הצדיקים מתלבשים בעטרות של אור ומתיעצות בהם, וגוזרות גזירה, והקב"ה עושה רצונן ומרחם על העולם.

ואלו נפשות הצדיקים נמצאות בעולם הזה להגן על בני האדם החיים, וזו נקראת נפש וזו אינה מסתלקת מעולם הזה, ונמצאת בעולם הזה להסתכל ולדעת ולהגן על הדור וכו'.

(זוה"ק פ"ר אחרי מתוך פ"י הסולם אות ת"ח ת"ט)

ולמדנו, בשעה שהעולם צריך לרחמים, ואז אלו הצדיקים הזכאים נפש ההיא שלהם הנמצאת בעולם להגן על העולם עולה והולכת ומשוטטת בעולם ומודיעה לרוח, והרוח עולה ומתעטר ומודיע לנשמה, והנשמה להקב"ה, ואז מרחם הקב"ה על העולם ואז יורד ממעלה למטה הנשמה מודיעה לרוח והרוח מודיע לנפש.

(זוה"ק פ"ר אחרי מתוך פ"י הסולם אות רס"ב)

ובשעה שהעולם צריך רחמים והחיים הולכים ומודיעים לנפשות הצדיקים ובוכים על קבריהם, והם ראויים להודיע להם, ומה הטעם שראויים, הוא משום ששמים הרצון שלהם להתדבק נפש בנפש אז מתעוררות נפשות הצדיקים ומתאספות והולכות ומשוטטות לישני חברון, ומודיעות להם צער העולם, וכולן עולות לפתח

גן עדן ומודיעות לרוח, ואלו הרוחות המתעטרים בגן עדן, מלאכים עליונים הולכים ביניהם וכולם מודיעים לנשמה, והנשמה מודיעה לקב"ה, וכולם מבקשים רחמים על החיים והקב"ה מרחם על העולם וכו'.

(שם אות רס"ד)

קמו ר' חזקי' ור' ייסא והלכו, אמרו ודאי בשעה שצדיקים אינם נמצאים בעולם, אין העולם מתקיים אלא בזכותם של המתים, אמר ר' ייסא בשעה שהעולם צריך גשמים למה הולכים אל המתים להתפלל, והרי כתוב ודורש אל המתים אסור, אומר לו, עד עתה וכו', ודורש אל המתים אל המתים בדיוק שהם רשעי עולם, שהם מעמי עכו"ם הנמצאים תמיד מתים כי הרשעים בחייהם נקראים מתים, אבל ישראל, שהם צדיקי אמת קרא עליהם שלמה ושבח אני את המתים שכבר מתו, 'שכבר מתו' בפעם אחרת שהמיתו עצמם על התורה ולא עתה, שכבר מתו, ועתה הם חיים.

ועוד כי שאר העמים כשבאים למתים שלהם באים בכשפים לעורר עליהם המינים הרעים, וכשישראל באים למתים, באים בהרבה תשובה לפני הקב"ה בשבירת הלב ובתענית הם לפניו והכל כדי שהנשמות הקדושות תבקשנה רחמים עליהם לפני הקב"ה, והקב"ה מרחם על העולם בשבילם.

(שם אות רע"א רע"ב)

קברי צדיקים כאבות וודאי לא מטמאין.

(חידושי יעב"ץ ב"מ פ"ה)

ולא בחייהם בלבד כי גם אחרי פטירתם מקומות קבריהן (של צדיקים) ראויין להמצא השפע שם.

(דרשות הר"ן דרוש שמיני)

ניתן למסור שמות לתפילה לקראת יום ההילולא
בטל: 03-7630585 שלוחה 85
למסירת השמות יש להמתין עד סוף התקליט

הייתה תקופה שהמשגיח רבי דן סגל שליט"א רצה לבוא לר' אשר. סיפר לי אחד החברים בהקשר לכך: אני ניסיתי לתאם את הביקור. נמסר לי משמו של ר' דן שהוא חושש קצת לבוא מכיוון שנאמר לו שר' אשר לא מכבד תלמידי-חכמים, ומישהו עוד הוסיף שמן על המדורה ואמר לו שהוא 'נותן להם על הראש'... והוא פחד שמא גם הוא יחטוף מנה כזאת... אמרתי את זה לר' אשר. ר' אשר נזעק ממש במחאה והכחשה: אני לא מכבד תלמידי חכמים? אני לא מחשיב תורה! זה שקר! אני יודע שמעוותים את דברי ברחוב. הדעה שלי היא שדווקא בגלל החשיבות העצומה של לימוד תורה ושזה ענין כל כך גבוה, לכן אני רוצה שלומדי תורה ותלמידי חכמים יהי' להם את הדרך הנכונה המאירה.

ואמנם סיפר לי (לכותב השורות: י. 1.) רבי גדליה סגל זצ"ל כי פעם בסעודה שלישית ישב אצלו, וכרגיל היו יושבים הוא מצד אחד ליד ר' אשר ומו"ח יבלח"א הרה"ח רבי שמואל קלירס שליט"א מצד השני. הם למדו חברותא שנים רבות כידוע, וסיפר לו הרג"ס שהם למדו בפעלד באותו שבוע והרגישו גישמאק מאד גדול. ר' אשר נענה ואמר: זה כלום וכלום, סאיז גורנישט מיט נישט. כל מה שלמדתם שם זה לא שווה שום דבר.

שאל ר' גדליה - אם כך, אולי נפסיק ללמוד?

ענה ר' אשר: להיפך, תלמדו. אבל כך תלמדו, מתוך ידיעה שהלימוד שלכם לא שווה שום דבר.

וממשיך לספר אותו חבר: כשהייתי בחור והורי ז"ל עוד גרו בארה"ב, ואני למדתי כאן ביד עזרה, הייתי נוסע לחודש ניסן הביתה. ר' אשר הטיל עלי משימה בכל פעם שנסעתי הביתה, לעשות מגבית ליד עזרה.

אמא שלי מאד לא אהבה את זה כי זה היה מבייש אותי. הוריי היו אנשים בעלי יכולת ור' אשר הפך את הבן שלהם לשנורר... גם לאבי זה צרם מאד. פעם אחת הלכתי ברחובות ברוקלין יחד עם אחד הבחורים מיד עזרה לבקש כסף מעשיר אחד, והלה שלשל אלינו מהקומה השנייה שקית ניילון ובתוכה שני קוודר'ס. (רבעי דולר). ס"ה חצי דולר... זו הייתה תחושה של השפלה גדולה.

שנה אחת הזדרז אחיין שלי, בן אחותי, שהיה בחור חסידי, ובליל הפורים הלך לעשות מגבית כנהוג בקרב בתי העשירים בבורו פארק ויליאמסבורג וכד'. (זה עוד היה בתקופה הישנה כאשר העשירים עוד ישבו בבית בפורים, היום כידוע כל הגבירים הגדולים בורחים לקראת פורים לפלורידה וכד' בגלל מכת ההתרמות בפורים...) האחיין שלי היה בחור מוצלח והוא הצליח לאסוף 3000 דולר עבור יד עזרה. ההורים שלי שמחו מאד, כי הנכד-האחיין חסך לדוד שלו את הביזיונות.

כאשר הגעתי הביתה אל ההורים לארה"ב לחודש ניסן, גם אני שמחתי מאד לשמוע כי נחסכה ממני מנת ההשפלה ובאותו חודש כמובן לא הלכתי לאסוף כסף. תם חודש ניסן, אני חוזר ארצה ובכלי צרור מכובד של שלושת אלפים דולרים טבין ותקילין. אני מגיע לביתו של ר' אשר ומושיט לו בשמחה רבה את הצרור כאשר כמובן אני מגלה את הסוד, כיצד הגעתי לזה.

ר' אשר הגיב באותו רגע: "למה לא הלכת בעצמך?" שתקתי כשאני נדהם מרוח קודשו הגלוי.

ר' אשר המשיך ואמר: אתה חושב שאני צריך את הכסף שלך? אני רוצה שאתה תלך לאסוף כי זה טוב בשבילך! (כלומר, דווקא הביזיונות שמהם ברחת, זה החלק החשוב שבענין).

פעם בימי הקיץ נכנסתי לר' אשר בעת שאכל אבטיח. הוא כיבד אותי בחתיכת אבטיח ואח"כ שאל אותי: האם אתה מוצא לפעמים את הקב"ה? עניתי בשאלה "איך מוצאים את הרבש"ע?"

אמר לי ר' אשר: זה כה פשוט. הנה, האבטיח הזה הוא טעים. איך יש לו טעם? הרי זה דומם, כמו עפר. איך

דומם נעשה ערב לחיך? אלא שיש בו ניצוצות אלווקיים והם נותנים בו טעם. והנה לך את הקב"ה בתוך האבטיח.

נכנסתי פעם לבית של ר' אשר בעת שהרגיש מאד לא טוב ולא קיבל קהל. הוא היה סגור בחדר ושכב על המיטה באפיסת כוחות ואחד המקורבים השגיח עליו שלא ייכנסו. אך אני הצלחתי להיכנס ושאלתי בפיו: "מה צריך לכוון באמירת 'ובא לציון' במילים 'שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה'." וכידוע מובא שכאן צריך להתפלל על הצאצאים שלא ייצאו לתרבות רעה. אם כן, מה בדיוק צריך לכוון ומה לבקש.

ר' אשר שכב כאמור במיטה באפיסת כוחות. אך לשמע הדברים הזדקף וקם בסערה מהמיטה. עיניו ירו ברקים. "מה! לכוון? אל תכוון כלום! תתפלל בלי שום כוונה".

אם כך - שאלתי - ומה לגבי תפילת "שמונה עשרה"? שם מובא שהכוונה מעכבת.

גם לא! ענה רב אשר בסערה. "תתפלל בלי שום כוונה. כמו שואב מים. אזוי ווי א וואסער טרעגער".

הערת הכותב: כאשר ערכתי את הספר על ר' אשר התייעצתי עם הרה"ח ר' גדליה סגל מה דעתו על הסיפור הזה, והוא אמר לי שזה יותר מדי חריף. אלו דיבורים שהוא דיבר רק לחברים. אבל יש לזה הסבר עמוק: רב אשר סבר שהאדם לא צריך לעשות כלום ולהשאיר את הנהגתו בידי הקב"ה. האדם צריך לחשוב 'אני לא עושה כלום'. כשהוא חושב שהוא מכון, בזה דווקא הוא מקלקל. כי 'הוא' נמצא. הוא כבר מציאות בשטח. ואם האדם נמצא אז הקב"ה לא נמצא.

שאלתי אותו - אלא מה שכתוב בשולחן ערוך שאם לא כיוון בתפילה בברכת אבות אינו יוצא ידי חובת תפילה?

ענה לי: על זה נאמר בגמרא "חסידי הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפילה". שהיו מכניעים לבם לפני המקום ומשפילים עצמם כל כך, עד שיכלו לעמוד ולהתפלל בלי ה"אני".

שובה ישראל כי כשלת בעוונך

שובה ישראל עד ה' אלוך כי כשלת בעוונך, הסביר פעם רבי אשר זיע"א שהנביא מורה לאדם את דרך התשובה ואומר: "שובה ישראל", הינו כיצד תוכל לשוב בתשובה שלימה

כזו שתגיע עד ה' אלוך למקור מחצבתך – "כי כשלת בעוונך", ע"י שתכיר ותדע כי נכשלת בעוונת, שתתבונן תמיד "חטאתי נגדי תמיד", ודווקא מתוך כשלונותיך, שתבוא להכרה שאיך יכול לעמוד לבדך מול יצרך אחר כל כך הרבה כשלונות החיים, שאתה נכשל תמיד בעוונות ופשעים, מזה תבוא להכרה כי "ה' אלוך"! היינו "מבשרי אחזה אלוך", מתוך כשלונות חיי שאינני מסוגל להחזיק מעמד ואיך בכל זאת אני ממשיך ואינני נופל לתהום הרי זה משום שה' שולח סיבות לבלתי לחטוא וכך להחזיק מעמד, אבל לא מכוחי וזוהי התשובה האמיתית.

להתפלל עם העבריינים

אמר פעם רבי אשר זיע"א כאשר החזן מכריז לפני אמירת כל נדרי "אנו מתירין להתפלל עם העבריינים", הסתכל אחד לעבר דלת בית הכנסת לחפש ולמצוא את העברין הנמצא כאן, לבסוף ראה שם מישהו שהולך עם נעליים אסורות ביוכ"פ, עלה בדעתו שמסתמא זהו העברין המדובר כאן ע"י החזן... ולא עלה על דעתו בשום אופן: אולי אני העברין ואני צריך להתמלא בוושה וכלימה על מצבי!

ומלאכים יחפזו

הסביר רבי אשר זיע"א מה שכ' "ומלאכים יחפזו וחיל ורעדה יאחזון" לכאורה מה שייך אצלם פחד ורעדה מיום הדין הרי אין להם בחירה כלל, אלא הכוונה בזה היא שאם יהודי מכניע

את עצמו באמת לפני ה', אז נוצר מלאך בשמים, ובר"ה שכל אחד נשקלים מעשיו ביום הדין ומי יזכה לפניו בדין אז המלאכים הללו שנבראו מאנשים אלה שהיו נכנעים ובטלים, מתמלאים חיל ורעדה שמא אנשים אלה ירדו ממדרגתם תוך כדי הרהורי גאווה ואז בטלים המלאכים האלה וזה הפחד האוחז אותם ביום הדין.

טוב לי כי עוניתי

ממכה עצמה מתקן רטיה (סליחות ליום ג' שלפני ר"ה). על זה שאומרים

אנו בסליחות שממכה עצמה הקב"ה מתקן רטיה – כי אם יכשל אדם באיזה כשלון שהוא, אל יפול חלילה ברוחו כאילו אין לו תקווה, אדרבה בהתבוננות והכרת שפלות עצמו בכך שלא החזיק מעמד בנסיונותיו מזה עצמו הוא נדבק יותר אל השי"ת בהכנעה ותפילה. וזהו שמהמכה עצמה מהכשלון עצמו מתקן רטיה ע"י הכרת שפלותו.

אך אפים ורב חסד ומרבה להיטיב

עלינו לנהוג עם חברנו כפי שנוהג עמנו בוראנו יתברך שהוא מאריך אף ובשעה שאנו חוטאים לפניו ואפילו שפגמינו רבים הם, אין הוא מונע מאתנו את שפעו הטוב ונותן לנו את חיותו בכל נשימה ונשימה כפי מידתו שהוא קצר בזעם ומאריך אף ופותח יד בתשובה לקבל פושעים וחוטאים ואם נזכה לחיות כך את חיינו, הרי זכינו בכך לענף גדול מענפי הדבקות בו יתברך, של "הדבק במידותיו"...

הס קטגור וקח סניגור מקומו

כיצד יכול האדם להצליח להשתיק את הקטגור ולעומתו לקחת לעצמו סניגור, האם די בכך שיתפלל ביתר התלהבות ודיכיות, ובכך כבר קונה לעצמו סניגוריה ומסודר הוא לקראת יום הדין?

אלא הסביר על כך רבי אשר זיע"א, הקטגור הכוונה בזה היא לאדם בעצמו, אומרים לו לאדם, הרע שלך הרשעות שלך וכל מידותיך המושחתות, הקנאה, הכעסים, התאוות, הגאווה, וכל ישותך, זהו הקטגור הגדול ביותר, **הס קטגור** עליך להשתיקו! **וקח סניגור מקומו**, איך?, כאשר הנך מתבטל אל הקב"ה ומבקש ממנו יתברך שירחם

תשובה ב'בין אדם לחבירו'

אמר רבי אשר זיע"א: עיקר התשובה בענינים שבין אדם לחבירו היא באהבה שאינה תלויה בדבר, וע"ז צריך האדם לצעוק הרבה לרבש"ע שלא להיות בפירוד מחבירו, אף שחבירו מצערו ומשליכו לתוך בורות עם נחשים ועקרבים ולגובי האריות, מ"מ צריך להלחם כדי להשאר עם חבירו כמקודם ולהבין שכ"ז בא מהרבש"ע, ואין חבירו יכול להזיק לו כמלא נימא.

וזה מהעבודות הקשות שמבקדש, כי האדם מצידו רוצה לנקום בחבירו אפילו נקמת דם, כיון שהוא פגע בו אפילו רק פגיעה קטנה, וזהו כפירה גמורה ברבש"ע, כיון שהרי הכל הרבש"ע עושה ויעשה לכל המעשים, ואין

שום דבר בלתו יתברך.

ולכן צריך הרבה תפילות ומלחמות על זה כדי לחיות בבהירות שהכל מאתו יתברך, וזהו סיבה להראות לי שפלותי וגודל תלותי ברבש"ע, ואיך שהוא עושה סיבות שלא אבצע את זממי בחברי.

ואז מגיעים לתשובה, מהי תשובה – תשוב ה', שצריך להשיב הכל להשי"ת, שכל פעולה שעושים לי ומה שאני רוצה לעשות לאחרים ואיני עושה זה הכל ה' וזוהי התשובה ששייכת ב'בין אדם לחבירו'.

(מכתבי הרב יוסף חזן שליט"א)

יעמדו על הכרעה אלו שנטלו ע"ע את הוצאת גליון זה לע"ג, לפרכה והצלחה, ולמזל"ט

ידידנו הר"ר
נפתלי שלמה
בן **חנה רייצא**
ומשפ' שיחיו
לבריאות והצלחה
בכל העניינים

לברכתו ולהצלחתו
בכל העניינים
של **הלל בן יפה**
ומשפ' שיחיו
ולגמר
חתימה טובה

ידידנו
הר"ר **אלכסנדר**
פרוכטר הי"ו
לזכר נשמת
רבי אשר
ב"ר אריה מרדכי
זיע"א

ידידנו הרב
אשר ורנר שליט"א
לרגל
שמחת בר-המצוה לבנו
כמור שמעון נ"י לעד
יזכה לרוות רב נחת
מכל יו"ח, אמן

ידידנו
ישראל דוד
בן **ציפורה טובה** הי"ו
לזכר נשמת
רבי אשר
ב"ר אריה מרדכי
זיע"א

ידידנו
הר"ר **עקיבא**
מזמו הי"ו
לזכר נשמת
רבי אשר
ב"ר אריה מרדכי
זיע"א